ԺԷ՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1895 Կ. ՊՈԼԻՍ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 20 — 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1907

20 ԱՂԲԱԹԱՍ 1325 — 29 ԲԼԷՃԼԻՊ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պազար Այի Մահալէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ
կա՛ւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى و سياسى غزته در
صاحب امتيازى : ارماسى فريد
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ٢٨

ԳՈՒՄԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿՈՒ	Տարեկան	Վեցամեայ
Գալաթայ համար	80 ղր.	50 ղր.
Դուռառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ժամանակուան համար
մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», Կ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՅՈՒՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԻՆԵՐՈՒ ՅՈՒՐՋ

ԵՐԵՔ ՀՈԳԵՐԱՆԱԳԵՂԵՑ ՀԱՐՑԵՐ

Յակոբ Տէր-Յակոբեան պատեհութիւնը ունեցաւ առաջին անգամ յուզելու կիներու յարգ յարգուած երեք կենսական հարցեր, իր կողմէ չանալով բացատրել ատոնց հոգեբանական տեսակէտները, և ճարտար դարձուածներով կրնան բերել անոր չտեսնեան կողմերը։

Կիները ամէնէն աւելի իրենց սքնապարդ քօղին տակ կը խաղան տեսակ մը անպարարութիւններ, առանց տակայն հասու ըլլալու իրենց խակ կեանքին, առանց անգիտակ ըլլալու կամ արդէն տակէն խաղալ հոսող գետակին՝ իր ծածկած ժայռերուն մէջ առաջ բերած պակուցիչ խարկանքներուն։

Այսպէս Յակոբ Տէր-Յակոբեանի քօղարկած ըրած այս կարեւոր և կնոջական հարցը թերաբերց որ քանի մը մասնակի և անձնական հայեացքներ պարզեմ այս մասին։

Արդէն հոգեբանական և կեանքնա հարցերու վրայ ամէնէն խոր և իմաստասիրական տեսակէտներն անգամ մասնակի կը սեպուին, ո՛չ ոք կրնայ սեռի մը ամբողջ հոգեբանութիւնը ճանչնալ, ամէն ուսումնասիրող մէկ կին կրնայ ուսումնասիրել և ճանչնալ, ամէն կին զատ հոգեբանութիւն ունի, և անոնք որ ընդունուած կարծուած օրէնքներ կը ձեւեն առ հասարակ ամէնուն վրայ, չարաչար կը սխալին։

Կեանքերը եթէ հոգեբանական կաղապարով հիւսուած չըլլային, շատ դիւրին պիտի ըլլար գանոնք ճշմարտապէս վերլուծել, շատ հեշտին պիտի ըլլար ծանօթանալ սնոնց ամէն խուզերուն, ո՛չ զրուագներ ո՛չ ալ վարկածներ պիտի գային կեանքը ստեղծել կամ վնասելու, կեանքը միապաղաղ և անդրադարձ պիտի դառնար, բոլորովին երջանիկ կամ բոլորովին ապերջանիկ։ Կեանքի ամէն պատահարներն ամէն անձի համար արդին ձրայ ներգործութիւն մը կ'ընեն, կեանքը կ'եռուզեռայ խանդը կը բորբոքի, յոյսը կը պլպլայ և յառաջդիմութիւնը կը շարժի կամաց կամաց իր տեղէն, կը շարժի հնագանդելով կամքին։

Խնդ, հաճոյք, երջանկութիւն, սառապանք, արցունք, սէր գգուանք, սուփանք և տարտանք, ամէնն ալ հոգեբանական երեւոյթներէ կը ծնին, և մարմինը ինչ ազդեցութիւն որ կը կրէ, հոգին նոյն ազդեցութեան չենթարկուիր անպատճառ, ահա հոս համամատութեան կը մանէ ազնուութիւնը. բնական սառաքինութիւնը տկարամտութեան և անպտղութեան հետ։ Ազնուութիւնը պիտի հայթայթէ սէր, գգուանք, երջանկութիւն, արցունք, հաճոյք և սառապանք միանգամայն, և անպղնուութիւնը պիտի բերէ տափանք, շուայտութիւն, ցոփութիւն, խայտառակութիւն, տկարամիտներու երջանկութիւնը կարծուած հաճոյք և վերջապէս մէջտ սառապանք։

Երիտասարդ զրագէտը շատ լաւ գաղափարներ և տեսակէտներ պարզած էր իր յատակ և սիրուած ոճով, յայտնած էր թաքուն գաղտնիքները սխալ ըմբռնուած սէրերու, չափազանցութեան տարուած պաշտանքներու, վատնուած երիտասարդութիւններու, զգայարանական տարփանքներու, և վերջապէս ճշմարիտ սիրոյ վրայ. տակայն քիչ մը աւելի գործնականի մղուած ըլլալով կարծեմ անտեսած է այն հոգեբանական և բնախօսական նրբութիւնները, որ ամէն նկարագրի և ամէն բնութիւնի կը նպաստեն և կամ կը հակասեն իրենց ամենօրեայ ազդեցութեամբ, ու հոն կամ զգացումը կիրք սեպուելէ կը դադրի, և սիրուն ու առաքինի բարիքը կ'ըլլայ տրին և հոգիին, և կամ զգացում ըլլալէ կը դադրի ու անձնական կիրք մը կ'ըլլայ, կը վարի անձնասէր եղած տարմանին, կը զրկէ սիրոյ և կը քայքայէ բարոյականը ազարակելով նուիրական սրտատենչանքը ազնիւ էութիւններու։

Դիւրին է մակարերել հոգիներու վիճակը ամէն կեանքի իրոգութիւններու առջեւ և տակայն հետեւանքներ, այդ ազդեցութիւններուն արէքը և որակը գնահատել շատ դժուար, ուստի չպիտի ջանամ երբէք ընդհանուր տեսութիւն մը ընել այս հոգեկան և կենսական հարցերուն վրայ. այլ պարզապէս քանի մը ուրիշ պարզումներ ընել, քանի մը տեսակէտներ պարզել, նրբին հիւսուածքներ քակել ու առեղծուածին կեղեւները մէկ մէն ալ կճղել։

Արդէն այս խորհրդածութիւնները չեն կրնար տեսութիւնները ամփոփել կամ ընդհանուր գաղափար մը արտայայտել, ամբողջ իմաստ մը հանել, այլ սառնի ամփոփոյթ մը, քաղ մը վեր ի վերոյ այս խնդիրներուն շուրջ, որոնք օրուան հարցի մը հանգամանքը առին։ Խնդած կին մը խնդիր է թէ կրնայ բարձրանալ նորէն։

Այո՛, խնդած կինը կրնայ բարձրանալ չատ քիչ բացառութեամբ, կրնայ իր սրտի յստակութիւնը, հոգիի պայծառութիւնը գտնել, ազնուանալ, անձնուէր և խանդաղատանքով, պարկեշտ և անկեղծ սիրով համակուիլ, և արդէն ինչ են խնդածները — զժբաղդներ, ինչ են խնդածութիւնները — սայթաքումներ։ Ամէն կին որ հոգի ու սիրտ ունի, իրեն յատուկ խանգ մը ունի, անոր կը հետեւի և զայն կը պաշտէ, մարդած կիները անգամ գեղիներու ժամարոյր մթնոլորտին մէջ ունին իրենց անձանօթ քուրմ մը, իրենց մոլեղած ուզիներուն մէջ կը պրպտին զայն, բայց յանահաստութիւնը կը պատէ զանոնք, կը զգան որ կորսուած են իրենց գանձը, յանխանան հեռացած անկէ, անձանօթ բոլորովին այդ խանգէն, կամայ անձնատուր կ'ըլլան իրենց շուայտութիւններուն, կ'ուզեն մոռացութեան գրկին մէջ թաղել ամէն ինչ որ կ'արթնցնէ վաղնջականութիւնը և նախկին յուշերը, նախկին ազնիւութիւնը, անոնց օրերը և հեշտանքները, ու մենք կը կարծենք թէ ալ ամէն բան մարած է անոնց մէջ, կանացի նրբութիւններուն, շնորհալի նազանքներու յաջորդած է անզգայ տատանութիւն մը կամ զգայամոլութիւն մը, սիրոյ յաջորդած է վարձկան ուժանք, շահախնդրութիւն և լպիրշ խայտառակութիւն։

Տիւմա Որդիի գրական գլուխ գործոցը՝ Քամելիաազարդ Տիկինն ալ սքանչելիօրէն կը շոշափէ այս կանացի փափուկ հարցը, կը պարզէ անոր ամբողջ խորհուրդը, գաղանածածուկ ալիքները, կը պատկերացնէ սրտերու վէճերուն, կը պատրաստէ եղանակները և եղերէզները, որոնք մարդկութեան և տեղատուութեան տարած ազդեցութիւններուն արդիւնքն են։ Հոն հիանալի նրբութեամբ և յուզիչ ներգործութեամբ կը նկարագրի խնդած վէճ կին, անձնուէր երջանիկ հանրակինը, որ ցոյց կուտայ իր հոգեկան փեմ ձիրքերը, որոնք բարձր կարողութիւններ, կը սիրէ, անկեղծ սէր մը կը զգայ այնքան փարձկան տարփանքներէն վերջ, փափուկ սիրով մը կը տարուի, և խաչի չարչարանքը յանձն կ'առնէ, իր սիրոյն Փիլիսոնիին դառն բաժակը կը պարպէ իր այս անմման անձնուիրութեամբ բարիք մը, ազնիւ վեհանձնութիւն մը գործելու համար, ու այդ կինը բարձրացած մնաց, ան չատ կիներէ ազնիւ էր և անարատ, թերեւս կոսի մը պէս մաքուր հոգիով և սրտով։

Բարձրացումները կեանքի անակնկալներ են պարզապէս, կրթուած, մտացուած, բանի դաստուած խելացիներու վերերեւումը, անակնկալ հանդիպումն է կեանքի և սիրոյ զարմանալի և բազմաձիւղ ուղիներուն մէջ, հանգըստաւէտ կամ դերիւրեկ հանգրուաններուն մէջ, ուր զգացումներն ալ արդէն կրնան անմրջական խանձի արէէն կամ երկնաղաց աղբիւրէ մը ստացուելով կեանք տալ ամէնքներուն։ Այդ անակնկալ հանդիպումները չատ հանճարեղ են, ինչպէս նաև չատ տենդագրգիռ, արցունքոտ ուրախութեան կը խառնուին, կարծես նախկին, դէպ ապրուած, մոլեալ սէր՝ բուռ օրերու յիշատակը կը կրէ, կարծես արդէն ծանօթ, մտերիմ, սիրահարու պաշտելի էութիւն մըն է ապրելիքի հետ. որ յանկարծ երեւան կ'ելլէ, կ'ողջագուրէ, և կը վերանորոգուի մտերմութիւնը։ Մշուշոտ վարագոյր մը կ'իյնայ ինքած կնոջ հէք սրտին վրայ, քանի մը պահ անտարբերութիւն մը և անորոշութիւն մը կը պատէ զայն, և մոռացութիւնը կ'օրրէ անուշ և յուզմունքոտ թմբիրով մը, մեղամաղձոտ ինքնամոռացումով մը։

Ու այդ թմբիրին վերջ երբ պայծառ կապոյտ հորիզոն մը ուստէ, կարծես երիտասարդ կոյս մըն է, գեղեցիկ սիրով ասպրուած, քաղցր և անարատ զգացումներով սիրոյ սրտով, կը սիրէ, կը սիրէ սիրել և տառապիլ, մաքուր հոգեաքի մը անձնատուր կը տենչայ անոնցմէ կեանքի մը, մինչ գոնեները իրենց խոթի կուգան, սոսկալի և տակաւ կը գան։ Ահա նոր կին մը որ ապնիւ կնոջ մը, պատուաւոր կնոջ մը ամէն ձիրքերը ունի, կը գուրգուրայ, անձնուէր է, երջանիկ է և կ'ախտաւոր երջանիկ ընել իրենները, ուրեմն հոգեկան կը, քաղցր, անուշիկ հրեշտակ մըն է դրը պէտք է հոգեկան մտերմութեամբ ամրապնդել և հաստատել իր ուղիղ հանգրուանին մէջ։

Գալով կիներու տիրապետութիւն, ասնիկա ուրիշ ըսելիք է և խորունկ իմաստասիրութեան, գենեսիսեան արժանի. ամէն պարագայի մէջ պարտուելի են այն այնքան դիրքերը, որոնք կ'ըլլան կիներուն ձեռք։ Երբ է թէ կիներ սիրելուն մէջ կայ այնքա յատակութիւն մը, ինչպէս գեղեցիկը, բարին սիրել են. տակայն այդ սատանան տարիանալուն մէջ երբէք հոգեկան և գեղեցիկ ներքսութիւն մուտ չգտներ այդ պարզապէս զգայամոլութիւն, ցոփութիւն, շուայտութիւն և բարոյականի և նկարագրի քայքայումնութիւն։

Կինը սիրելու է, ան իր վրայ կը մարմնացնէ չատ ազնիւ յատակութիւններ, ճաշակ, նրբութիւն և ազնուութիւն, երջանկութեան աղբիւրներէն մըն է ան. զայն սիրելու պատշաճ եղանակը գտնել, ճանչնալ, յարմարագոյնը ընտրել և իր սրտին զգացումները համեմատական ընել հոգեկան ըմբռնումներուն և ողջ դատողութեան արքունութիւններուն ամենաբնական ձիրքերը և արժանի՛քներ են և երջանկութեան աղդակներ։ Կինը, ճշմարիտ կինը, արժանիքի տէր կինը սիրելը լաւ բան մըն է, լաւ կեանք տալ ամէնքներուն։ Այդ անակնկալ հանդիպումները չատ հաճոյալի են, ինչպէս նաև չատ տենդագրգիռ, արցունքոտ ուրախութեան կը խառնուին, կարծես նախկին, դէպ ապրուած, մոլեալ սէր՝ բուռ օրերու յիշատակը կը կրէ, կարծես արդէն ծանօթ, մտերիմ, սիրահարու պաշտելի էութիւն մըն է ապրելիքի հետ. որ յանկարծ երեւան կ'ելլէ, կ'ողջագուրէ, և կը վերանորոգուի մտերմութիւնը։ Մշուշոտ վարագոյր մը կ'իյնայ ինքած կնոջ հէք սրտին վրայ, քանի մը պահ անտարբերութիւն մը և անորոշութիւն մը կը պատէ զայն, և մոռացութիւնը կ'օրրէ անուշ և յուզմունքոտ թմբիրով մը, մեղամաղձոտ ինքնամոռացումով մը։

Ու այդ թմբիրին վերջ երբ պայծառ կապոյտ հորիզոն մը ուստէ, կարծես երիտասարդ կոյս մըն է, գեղեցիկ սիրով ասպրուած, քաղցր և անարատ զգացումներով սիրոյ սրտով, կը սիրէ, կը սիրէ սիրել և տառապիլ, մաքուր հոգեաքի մը անձնատուր կը տենչայ անոնցմէ մը, մինչ գոնեները իրենց խոթի կուգան, սոսկալի և տակաւ կը գան։ Ահա նոր կին մը որ ապնիւ կնոջ մը, պատուաւոր կնոջ մը ամէն ձիրքերը ունի, կը գուրգուրայ, անձնուէր է, երջանիկ է և կ'ախտաւոր երջանիկ ընել իրենները, ուրեմն հոգեկան կը, քաղցր, անուշիկ հրեշտակ մըն է դրը պէտք է հոգեկան մտերմութեամբ ամրապնդել և հաստատել իր ուղիղ հանգրուանին մէջ։

Գալով կիներու տիրապետութիւն, ասնիկա ուրիշ ըսելիք է և խորունկ իմաստասիրութեան, գենեսիսեան արժանի. ամէն պարագայի մէջ պարտուելի են այն այնքան ձիրքերը, որոնք կ'ըլլան կիներուն ձեռք։ Երբ է թէ կիներ սիրելուն մէջ կայ այնքա յատակութիւն մը, ինչպէս գեղեցիկը, բարին սիրել են. տակայն այդ սատանան տարիանալուն մէջ երբէք հոգեկան և գեղեցիկ ներքսութիւն մուտ չգտներ այդ պարզապէս զգայամոլութիւն, ցոփութիւն, շուայտութիւն և բարոյականի և նկարագրի քայքայումնութիւն։

Կինը սիրելու է, ան իր վրայ կը մարմնացնէ չատ ազնիւ յատակութիւններ, ճաշակ, նրբութիւն և ազնուութիւն, երջանկութեան աղբիւրներէն մըն է ան. զայն սիրելու պատշաճ եղանակը գտնել, ճանչնալ, յարմարագոյնը ընտրել և իր սրտին զգացումները համեմատական ընել հոգեկան ըմբռնումներուն և ողջ դատողութեան արքունութիւններուն ամենաբնական ձիրքերը և արժանի՛քներ են և երջանկութեան աղդակներ։ Կինը, ճշմարիտ կինը, արժանիքի տէր կինը սիրելը լաւ բան մըն է, և ինչո՛ւ անոր զգացումներուն հետեւիլն ալ իրը սարքութիւն կամ լուծ ընդունինք, երբէ՛ք, երբ մենք մեր չամուն հակառակ մեր սրտին ազնիւ զգացումներուն կը հետեւինք և կը վերնասունք, պէ՞տք է գանդատինք, զմեզ իրը սարուկ նկատելով սրտին և հոգիին, զոհ այդ բոլոր զգացումներուն, ընդհակառակն մարդը ինք կրնայ իր զգայարանը ըլլալ, կրնայը ըլլալ իր կիանքին և չթերանալ երբեք հոգեկան ուժով պարտականութիւններուն մէջ, հոգեկան ճշմարտութիւնը կրնայ ամէն բան ստանալ խակարկա սիրելով արժանի կինը։

ՇԱՀԷՆԳԱՐ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ընթերցող մը որ այս օրերս Պարզելի Ազգ. գերեզմանատունը գացեր էր իր հանգուցեալ հօրը գերեզմանը օրհնել տալու, երկի խմբագրատան ներկայացաւ և խնդրեց մեզմէ որ դրուատագրի գրէք մը հիւսենք Իզմիրի Սամանիոյ Թաղական Խորհուրդին, որուն հակասութեան վատահուած է Պարզելի Ազգ. գերեզմանատունը։

—Խնդրեմ, բաւ, ամէնէն փաղփղուն, ամէնէն շոշոփուն ածականները ընտրեցէք, սակի թերով կարդացէք, մարդրիտ ու ադամանդ չտալեցէք, որովհետև արժանի է։

Այս խանդաղատութիւնը զրուած էր մեզ։

—Արժանի՛ է, արժանի՛, կրկնելիք ներքնատկս, թէև առանց գովասանքի։

Վերջապէս մարդը սիրոյ բացաւ։

—Սամանիոյ Թաղ. Խորհուրդը շնորհակալութեան առաջին իրաւունք մը ունի գերեզմանատան պատերուն արտաքոյ կարգի խնամք ստացած ըլլալուն համար։ տակաւին մ'ըրա էր որ չարչարալից աշխատութիւններէ վերջ այդ պատերն չենուեցան, և անոնց արդէն իսկ կէս մը կործանած են, այնպէս որ ամէն տեսակ չարքոտանիներ կրնան բան հանոյս գերեզմանատան մտնել, ճարակիլ առատութիւն մինչեւ իրիկուն, և քէյֆերնուն ուզած տանէն ալ փաստիլ քանալ մեր ենջերկեանիներուն գերեզմանին վրայ... ինչ կ'ըսէք, իրաւունք չուտի գովեսան...

Գլխաւ անորոշ չարժումով մը միայն պատասխանեցինք իրեն, սպասելով որ վերջացնէ։

—Բայց ասիկա բան մը չէ, յարեց մեր ընթերցողը, Սամանիոյ Թաղ. Խորհուրդը փառաբանելու իրաւունք ունի անո՛ր համար մանաւանդ որ, գնահատելի փափկանկատութեամբ մը, մեր գերեզմանատունը օժանդակ է սրճարանի մը... պատեցէք Պարզելի ո՛ր կողմը որ կ'ուզէք, մանաւանդ բարը գերեզմանատունները, եթէ անոնցմէ նայն լակ մէկ հատին մէջ սրճարան ըլլաւոր գտնէք՝ քար ըրէք ասէք գլխուս զարկէք... Սամանիոյ Թաղ. Խորհուրդը մէկ հատիկ է այս մասին...

—Սակայն, առարկեցիք, սրճարանը ինչ բանի կրնայ ծառայել գերեզմանատան մը մէջ...

—Ինչ բանի կրնայ ծառայել... չէ՞ք հասկնար, լա՛ւ, պատմեմ ու գաստեցէք... ուրիշ օր երայ Պարզելի գայ... մարդ ենք, ինչնկեալ կ'ունենանք, տանն տանն անոնց գերեզմանին վրայ պուտ մը ողջիք մրմնչելու պէտքը կրնանք զալ... ես ալ հայր մը ունէի այնտեղ և ողջիքիս կ'երթայի ընկնուած ու վշտատար... բայց անա հաւնիս գերեզմանատան գտնէն նեղս մը բաց, լարիւնայի զուարթի ու սատանուն եղանակ մը ցնցեց դիս, ա՛ւրկ ուր. գերեզմանատան մէջ լարիւնա՛... կը յուսայիք, բայց ես տակաւին տեսնէն պիտի տեսնէի... լարիւնան մինակ չէր, հինգ-վեց Յոյներ խմբուած էին անոր շուրջը, և Յոյներուն քովն ալ թաս առած էին քանի մը կիներ, ճիշդ այն լայն պատուաւոր կիներէն՝ զրոս սովորաբար «սա կամ նա հանրածանօթ փողոցին զիցուհիներէն» ըսելով կը յիշատակիք... և այս ազաւորիկ խումբը պարագ չէր կենար ապրաւ... մինչդեռ լարիւնան կը նրբագուրէ՝ անոնք ալ կ'երգէին ու կը խմէին, օղիներու յիշերն ու ազանդերի սնանկներ, իրար կը խաչաձեւէին ու նշանդոտու. մէկ պարը պարար էր, ա՛վ գիսակ, թերեւս ան ալ տեղի ունեցած էր կամ պիտի ունենար իմ մեկնելէս վերջ... հիմա հասկացա՞ք թէ ինչու այնքան թմանդրութիւն ցոյց կուտամ իմ խնդրած ածականներուս նկատմամբ։

Մարդուն աչքերները լեցուած էին. յայտնի չէր թէ ինչ զգացումի ծնունդ կ'առնէին իր արցունքները, հապէ թէ հինգ վայրկեան վերջ կրցաւ հանգարտիլ ու չարտնակեց.

—Գերեզմանատուն գտնուող ու ենջերկեանի սպասող մէկ քանի քահանաներ, նոյնքան արժանի են գովաբանելու, այդ ասուաձանանց սեսարանը շնչով ուզած էին իրենց ներկայութեամբ, և վերայիշեալ խումբէն մէկ երկու քայլ անդին տարածուած էին ախոռատներու վրայ ու կիրակի կը քաշեին անշուշտ երկնաբաղձ խոհմունքներով յուզուած... ես տարաբին

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(75)(

ՓՈԹՈՐԿԱԼԻՑ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ի.

ՎԱԳՐԸ ԱՌԻՒԻՆ ԴԷՄ

Լիսթրաքի կոմսուհին Թիւրլբուի պարտէզին մէջ Ալպէր Տարթիի հետ երկարօրէն տեսակցելէ ետք երբ անկէ բաժնուելով տուն վերադարձաւ, համոմատական թեթեւացում մը զգաց։ Հետեւեալ առտուն ալ աւելի աշխոյժ գտաւ ինքզինքը ու մուսլինի նուրբ գիւղարգեստին վրայէն ծանրագին մուշակ մը առած, ելաւ պարտէզին ապիւեպաս ջերմանոցը, ուր այլեւայլ սեռէ հարիւրաւոր ծաղիկներ ճշմարիտ գարնան մը պատանքը կ'ընծայէին։ Այս բուրաստանը գաւիթին դրան մօտ էր, ուր կոմսն ու կոմսուհին իրենց ամուսնութեան անդրանիկ շրջանին սիրալիր ժամանցներ կը վայելէին քով քովի և սիրտ սրտի։ Ժօրժի զզջումէն ի վեր կոմսուհին նոր մեղրալուսնի մը թեւակոխած կը զգար ինքզինքն ու կարծելով որ անառակ ամուսինը յաղթած է կատարեալապէս ուղղութեան բերել, մեծապէս կը մխիթարուէր այս անակնկալ յաջողութեանը վրայ ու կը յուսար որ ալ երջանկութիւնը պիտի վերադառնայ իրենց սեմէն ներս։ Արդարեւ մեծ էր զոհողութեան չափը, բայց Ժօրժի սէրը, գուրգուրանքն ու սրտաբուխ վերաբերումը կը փոխարինէր զոհողութիւններուն ամէնքն ալ։

Կոմսուհին այն իրիկուն իսկ նամակ մը ստացած էր իր նօտարէն պարոն Ժուէնէ որ կը ծանուցանէր թէ տունը կնոջ մը ծախած է քանրեսթը հազար ոսկիի, որուն փոխանորդին հետ ամէն բան կարգադրած և որոշած են որ վերջնականապէս յանձնումը տեղի ունենայ մէկ քանի օր վերջ, այսինքն Ցունուար քսանքինին։ Ուրիշ պարագայի մէջ մեծ վիշտ պիտի պատճառէր կոմսուհիին նման մեծամիտ կնոջ մը տունը ծախել ու անկէ դուրս ելլելը, հիմա սակայն բնաւ չէր ազդուած Բլարա Մօնթի. վասն ըլլալով որ կոմսին իրեն նկատմամբ ցոյց տալիք սիրոյն առջեւ շատ անարժէք կը մնային տունն ալ, կարասիներն ալ, դոնորեղէններն ալ։ Կոմսը ճաշի դար գուցէ և ինք անոր սիրած ծաղիկներէն փունջ մը պատրաստելու կը զբաղէր, մտածելով որ մէկ քանի օրէն պիտի պարպուին տունը ու յաւիտենապէս պիտի բաժնուին այն բուրաստանէն, ուր այնչափ երջանիկ ժամեր անցուցած էին այդ և կին։

Իրաւ որ հիմա երեսունհինգ տարին թեւակոխած էր կոմսուհին, տակաւին անոր գեղեցկութենէն բան մը չէր պակսած, մինակ սև ծիր մը քաշուած էր աչքերուն վարօքը, ինչ որ թեթեւակի կերպով կը մատնէր անոր ներքին վիշտն ու տառապանքը։

Թշուառ կինը հազիւ ձեռքի փունջը աւարտած, ծառան մտաւ բուրաստանէն ներս ու չխոթած երեւոյթով մը,

—Տիկին մը եկած է ու տունը պըտրտիլ կ'ուզէ, բաւ։

Ծառային այս յայտարարութիւնը ցնցեց կոմսուհին, արժանապատուութիւնը վիրաւորելը զգալով, զայրոյթի շեշտով մը,

—Տունը պիտի պըտրտի, գոչեց, ինչ իրաւունքով իմ տունս պիտի պտրտի։

—Ես ալ հարցուցի այդ պարագան որ պատասխանեց թէ նօտար պարոն Ժուէնէ յանձնարարական մը ունի ձեռքը, որով կը յուսայ թէ խնդիրքը պիտի չմերժուի։

Թէեւ ծանր էր այս հարուածը կոմսուհիին համար, սակայն ինչ կրնար ընել, քանի որ տունը ծախու հանած էր, այս անակնկալութիւնները աչքի պիտի տանէր, ուստի յուզումի առաջին թափը անցընելէ ետք ծառային դառնալով.

—Դնա՛ պատօնէ որ գայ, բաւ, ուինք կարելի եղածին չափ անխռով ելեւեւնալու ճիգ ընելով, չարտնակեց ծաղիկներով զբաղիլ, որպէս թէ բնաւ չէր ալդուեր տունը ծախուելէն, երկու վայրկեան չանցած գեղանի կին մը մտաւ ցերմանոցէն ներս զոր կոմսուհին երբ տեսաւ չկրնալով ներքին պակասութիւն մը զսպել, շուարած մնաց երկվայրկեանի մը չափ, ետքը զսպելով ինքզինքը, երկու քայլ առաջ անցաւ ու չոր ոճով մը,

—Տունը պտրտիլ ուզեր էք, ըսաւ, ինչ նպատակի սահմանուած է ձեր այդ պտոյտը։

—Շատ բնական նպատակի մը, պատասխանեց նորեկը. երկկ զնեցի զայն քսանը եօթ հազար ոսկիի և այսօր ուզեցի անգամ մը տեսնել զայն, կը խոստովանիմ որ անպատշաճ էր առանց ձեզմէ արտօնութիւն ստանալու սանակ այցելութիւն մը, սակայն ձեր նօտարէն յանձնարարագիր մը առած եմ և զայն բաւական նկատեցի։

Այցելուն բացաւ փղոսկրէ նուրբ դրամապանակը որուն մէջէն նօտարին նամակը հանելով ներկայեց կոմսուհիին, որ կեղծ անտարբերութեամբ մը,

—Դուք անձամբ ներկայացաք նօտարիս, հարցուց,

—Ո՛չ տիկին, փոխանորդի մը միջոցաւ կարգադրել տուի գործը, Պ. Ժուէնէ խոստացաւ մէկ քանի օրէն յանձնել մեզ տունը, այսինքն Ցունուար քսանրինին ամէն բան լմնցնել, քաղայոյս եմ որ դժուարութիւն մը չկայ ձեզի համար, իսկ եթէ մէկ երկու ամիս ևս մնալ ուզէք, բնաւ առարկութիւն չեմ ըներ, որովհետեւ դիւաեմ տուն փոխադրելու անպատեհութիւնները Բարիզի մէջ։

—Ո՛հ, ո՛չ, յարեց կոմսուհին, արդէն կանխաւ որոշուած էր ինձ համար ամէն բան և որոշուած օրը կրնաք ստանալ տան բանալիները, սակայն կրնա՞մ ճանչնալ արդեօք զձեզ։

—Ինչո՞ւ չէ, պատասխանեց նորեկը նուրբ ծիծաղով մը, Պէնսէրատի մարքիզուհի։

Կոմսուհին խօսակցին այս անողոք յայտարարութենէն նախ չանթեմոր եղաւ՝ պէս քարայաւ մնաց, ետքը զայրոյթի դառն շեշտով մը,

—Դուն, դուն Պէնսէրատի մարքիզուհի՞, գոչեց, ինչ երեսով կը համարձակիս իմ սեմէս ներս մտնել։

—Այն իրաւունքով, որով կրնայ մարդ մը իր գնած տունէն ներս մտնել, պատասխանեց մարքիզուհին։

—Բնաւ տուն ծախուած չէ քեզ, գոչեց կոմսուհին, քեզի պէս կնոջ մը հետ առուտուր ընելու չափ չկրնար ստորնանալ Լիսթրաքի կոմսուհին։

—Այո՛, բեմերու վրայ մարդ հրապուրելու, քուլիսներու մէջ երիկ մարդոց քծնելու կ'ստորնանաք բայց ինձի պէս պատուաւոր կնոջ մը հետ առուտուր ընելու արժանիք չէք դարձեր ձեր վրայ։

—Դէ՛ բաւ ելէ՛ք, տիկին, գէ՛ր, գոչեց կոմսուհին կատաղած, վիրաւորած, դուրս ելէք։

—Դուրս ելլելու կարգը ձերն է, տունը իմն է։

—Ես տունս չեմ ծախած քեզ, ո՛չ ալ ծախելու միտք ունիմ։

—Այո՛ դուք այնպէս կը կարծէք բայց ձեր ստորագրութիւնը կը ցուցնէ թէ ծախած էք ու իմ ջերմանոցիս մէջ է որ կը գտնուիք հիմա։

—Բայց կատղելիք բան, դուք գոնէ պիտ իմ տանս մէջ չեղելու չափ ալ կրթութիւն, ազնուութիւն չունիք։

—Այդ պարագան կրնաք ձեր երիկէն ստուգել, թեղմ մարդը ո՞վ գիտէ որչափ զղուած է ձեր կոչտութենէն ու անշարպարոյր կեանքէն որ, հակառակ իրմէ երես դարձնելուս գիշեր ցերեկ շուրջս կը գեգերի, ամբողջ հարստութիւնը ոտքերուս առջեւ դնելով։

Կոմսուհին հեռացեալ զրդռուելով.

—Անամօթութեան այս աստիճանը բնաւ ցնմնուած չէ, գոչեց, ամուսինս կը խաբէ, սակիները կը չարթէ, հարստութիւնը կը կողոպտէ, ետքը այն գրամով իմ իսկ տունս գնելու կ'ելլէ, ու այսչափէն չամչնալով կը պարծենաք իսկ թէ ամուսնս ձեր տարփաւորն է։

—Ես չէ որ պիտի պարծենամ, այսօր ամբողջ Բարիզ գիտէ որ Լիսթրաքի կոմսը, լքած է զձեզ ու ինձ նուիրուած հոգւով մարմնով. տակէ գատ եթէ երբեմն տուն կուգայ ու ձեր երեսը կը նայի, իմ թարտուութեամբս ու յօժարութեամբս է։

(Շարունակելի)

ինչ ընելիք չէի որոշած երբ անդիէն ենչեցեալ ունկնդրդ մը եկաւ քանանայ փնտռելու... տերաէրներէն մէկը ուրի՛ ելաւ, գնաց մարդուն հետ, բայց քանի մը վայրկեան վերջ վազն ի վազ հասաւ իր տեղը գրաւել նորէն... յայտնի էր որ աղօթքը լիսուած էր, կարծես վախնալով որ աղօթքը արիւ մը կը խլէ... ի՞նչ մեղքս պահեմ հոգիս ալ մոռցայ, գերեզմանն ալ, աղօթքն ալ, օրհնութիւնն ալ և հեռացայ գերեզմանատունէն... Ցունցայ գերեզմանատունը քաշ մը անգին է... գացի ներս մտայ և սկսայ չբնի՝ ուշադրութեամբ փնտռելով բան մը զոր չէի կրնար գտնել... յուսահատ դուրս պիտի ելլէի երբ բարեկամ մը՝ որ ինծի հետեւած էր՝ ձիս կեցուց։

—«Ի՞նչ է ան, խեր ըլլայ, ի՞նչ կը փնտռես հարցուց զարմացմամբ։

—«Սրճարան մը։

—«Ի՞նչ սրճարան։

—«Բիչ մը առաջ մեր գերեզմանատունն էր, սրճարան մը կար այնտեղ... կը նայիմ թէ Յոյներն ալ ուներ։

—«Զուր տեղը մի՛ փնտռեր, ըստ բարեկամս, սրճարանը մինակ մեր Պոլսեցիի գերեզմանատան յատուկ է...

—Բայց ինչո՞ւ, ի՞նչ բանի կը ծառայէ...

—Արդէն տեսար ես թէ ինչի կը ծառայէ... եթէ մեռելի տերերուն հարցնես՝ ուրիշ բաներ ալ պիտի սարվիս... գիտցիր որ ամէն ենչեցեալ ուներգող, աղքատ ըլլայ թէ հարուստ, անպատճառ քանի մը մէջիտ ձգելու է այնտեղ, այլապէս՝ բանը բուրդ է... մարդիկը գէշ չեն ըներ, ենչեցեալ ունեցողներուն օգի կը մատուցանեն արպագի վչտերին մարի... ա՛յլ գիտէ թերեւս գերեզմանատան վարիչներն ալ այս էապէս մարդասիրական մտածումը գրնահատեցնուն համար այդ սրճարանին յարատեւութեան դ'աշխատին... չա՛տ, չա՛տ երախտաւոր Թաղ. Խորհուրդ մըն է Սամաթիայինը...

«Առոր համար անա չունչս հոս առի ու ասոր համար կը խնդրեմ ձեզմէ որ մեր բառարանին ամէնէն անուշ, ամէնէն մեղրաւէտ ու գեղեցիկ ածականները ընարէք։

Չէինք կրնար այդ խոսքերը ղլանալ, և անա տեսաք թէ ինչպէս գործադրեցինք զայն։

Ա.ԲԱՄ Ա.ԳՏՈՒՆԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԳԻՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻ՞Ն.— Էֆօ տը Բուռիի Հրատարակչութիւնը ուրոպան կայսրութեան խիստ ժողովն տեղեակ դիւանագիտի մը հետ տեսակցած է, որ ֆրանսիա-գերմանական համաձայնութեան մը մասին եղած հարցումին տակէս պատասխանեց.— «Համաձայնութիւն օ՛չ կայ և ոչ ալ կրնայ ըլլալ»։ Այսպէս բացատրեց այդ դիւանագիտը։ Պարզապէս հանդարտութիւն մը կայ և այս իսկ կարեւոր արդիւնք մըն է, որմէ իրաւունք ունին գոհ ըլլալու։ Համաձայնութիւն մը։ Կը կարծեմ որ Ֆրանսայի ներս մեծագոյն մասին կարծիքը գժտարաւ պիտի ընդունի ասոնկ բան մը։ Հանդարտութիւն մը, համաձայնութիւն մը, ընդհակառակը ամէնուն համար ուրախալի է, և ամէնուն ալ օգտակար է, ըլլայ Ֆրանսայի համար, ըլլայ Եւրոպայի խաղաղութեան գաղափարին համար։ Նոյն անձնատուութիւնը չատ լաւատես է Ֆրանսայի գաղափարի արդի խնդրին համար, և կը կարծէ որ Ֆրանսա դիւրաւ վախնան մը պիտի տայ դժտարութեանց, առանց միջադայրն քաղաքական գործին վրայ հնձուոտութիւն մը պատճառելու։

Գերման թերթերն ալ ի՛նչպէս Ֆրանսայի և Գերմանիոյ յարաբերութեանց խնդրով։ Կարեր տը Մակէսպուրկ կը կարծէ թէ Գերմանիոյ լուռութիւնը Ֆրանսայի արդի գաղափարի խնդրին մէջ, չատ տպաւորութիւն կը գործէ Բարիզի մէջ։ «Բոլոր աչքերը, կը գրէ, դարձած են դէպի Գերմանական Սիլեզիան»։ Քեօլնիշէ Զայրունկ կը գովէ պրուսիոյ գործոց նախարար Մ. Բիշօֆի չափաւորութիւնը և Պերլինի դեսպան Մ. Բամպէնի գործունէութիւնը. կը կարծէ թէ ժամանակին հետ պիտի յաջողին ցրուել հորիզոնին վրայի մեծ ամպը և հանդարտութեան պիտի յաջորդէ համաձայնութիւն մը։ Համպուրկիշէ Նաբրիխիթն կը գրէ.— «Բանի որ Ֆրանսա հանդիսաւորապէս յանձն չպիտի առնէ երբեք հրամարիլ Վրիժնդրութեան ամէն գաղափարէ, քանի որ չպիտի թողու յաւէտ Ալզաս-Լոթրէնը վերատին դրաւելու յոյսը, հաւանաբար խնդիր մի կմնայ ըլլալ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև։ Ընդհանուր համաձայնութիւն մը։ Ընդհակառակը չատ լաւ կարելի է կրնքել մասնաւոր կարգադրութիւններ գաղթականներու համար, և կը կարծենք որ Պիսմարք իշխան պիտի հաւաներ կատարելապէս, այդօրինակ քաղաքականութեան մը»։

ԼՕ. ՀԷՅԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ԻՐԱՒԱՐԱԲՈՒԹԻՒՆԸ.— Տէլի Թելեկրաֆի թղթակիցը կը հեռագրէ Օգոստոս 27 թուով.— Առաջնորդութիւնը գանդաղ է։ Ցանձնաժողովը առաջին ընթերցումով ընդունեց միայն առեանի մը ամերիկեան առաջարկը բայց առանց լուծելու դատարանները ընտրութեան խնդիրը։ Ամէն հարց ըլլալով, մեծ և ամէն երեւոյթներու համաձայն, մինակ դժուարութիւնն է 17 իրաւաբաններ ընտրել 40է ուղղի սիստեմեանց մէջ։ Դիւրաւ կարելի է ընդունիլ բոլոր միւս կարծիքները ուրանք փոխոխութեանց ընդունակ են, երբ խնդիրը կը դառնայ Պետութեանց մեծամասնութեան պահանջմանց իրաւունք տալուն չուրջ։ Միայն, իրաւաբար ատեանի հարցը որ ամերիկեան քանանեանն համաձայն ազգերը պիտի դատուին զանազան դատարաններու թեամբ, կը բաղխի անյաղթելի արգելքներու պատիկ տերութեանց կողմէ որոնք այդ կարգադրութեան մէջ կը տեսնեն գործ մը իրենց վերհսկեսական սկզբունքին դէմ։ Պատուիրակներուն մեծ մասը չատ յոգնած են դեսպանախորհուրդին այս երկարաձգումին։ Չեղեալ կ'ուզեն նախաել մեծ խնդիրները փոքր մասնամասնութիւններու կողմէ քննելու դրութիւնը, քանի որ պատուիրակներէն չատը այդպէսով չի մասնակցիր վերանայութեանց։ Իրաւարար ատեանին Քոնիչ Ցանձնաժողովին նիստին մէջ Մ. Գարգօտա առանց խղճանարելու յոյնեցուցիչ և երկարապատում ճառ մը խօսեցաւ, որու խմբագիրը իրաւարարներու լուծման դէմ փաստաբանութիւն մըն էր։ Ցետոյ կարդը եկաւ Մեքսիկոյի պատուիրակ Մ. Էսթէլլայի որ սանիկապէս յայտարարեց թէ իր կառավարութեան կողմէ պաշտօն տրուած է իրեն քուէարկել այդ առաջարկին դէմ, սա պատճառաւ որ, դատաւորներու ընտրութեան մէջ ազգերու միջև հաւասարութեան սկզբունքը չյարգուիր։

*** Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ հարցասխնդում եղաւ մամուլին մէջ չբոլոր հակասական լուրերուն համար, Լա Հէյի ժողովին մէջ բրիտանական պատուիրակներուն ընթացքին մասին։ Վարչապետ Մր. Պէնրրէն պատասխանեց որ իրաւ է թէ հակասական զրոյցներ տարածուած են Դեսպանախորհուրդին աշխատութեանց մասին, անոնց սկզբնաւորութենէն ի վեր, բայց ուսումնասիրուած խնդիրներուն զանազանութիւնը և աստատութիւնը նրկատի առնելով, քաղաքավարութիւնը կը պարտաւորէ ոչ սակայն որ աշխատութիւնք աւարտին և քիչ չատ առաջացած խնդիրը չհրապարակել։ Վարչապետը այս մասին հնարաւոր պատասխան գործոց նախարարին նախկին յայտարարութիւնները և իր կառավարչ վրնասանութիւնը յայտնեց Անգլիոյ պատուիրակներուն նկատմամբ ի համեմատմամբ թէ անոնց արդիւնքը պատուաբեր պիտի ըլլայ և օգտակար երկրին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՏՈՐՄՈՒԶԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԸ.— Միացեալ Նահանգաց Մեքսիկոյի ծովային յանձնաժողովը յանձնարարեց չորս հատ զրահաւորներու շինութիւնը։ Այս մարտանաւերուն իւրաքանչիւրին տարողութիւնը պիտի ըլլայ 25,000ական թոնս։

Ամերիկեան տորմիղին Խաղաղականի մէջ ճամբորդութեան մասին թերթերը կ'ըսեն թէ ժամական 10 մղոն միջին արագութիւն պիտի ունենայ։ Ածխաբարձ նաւերը 100,000 տակառչափ ածուխ բեռցած, պիտի պարենաւորեն զանոնք ճամբան։

ՃԱՔՈՆԻ ՄԷՋ ՌՈՒՍԵՐԸ.— Թուքիոյի պաշտօնաթերթը հրատարակեց նախարարական յայտարարութիւն մը, հրատարակելով ժողովուրդը որ մէկ կողմ ձգէ ռուսերու հանդէպ ամէն կասկածոտ և անվստահութեան զգացումները։ Ռուսերոյ հետ կնքուած հաշտութիւնը յիշատակելով, յայտարարութիւնը կը յորդորէ ուխտակ ուղղամտութեամբ և վստահութեամբ, որպէս զի երկու երկիրներու միջև յարաբերութիւնները կարելի եղածին չափ բարեկամական ըլլան։

ԶԻՆԸՆԿԵՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆ.—Թայմզ կ'ըսէ որ այս պահուս երբ զէնքնկեցութեան խնդիրներ կը յարուցուին, սպառազինութիւնները կը չարունակուին նոյն իսկ երկրորդական տէրութեանց մօտ։ Այսպէս, Պրազիլիական կառավարութիւնը Արմսթրոնկ ասն յանձնարարեց երկու զրահաւոր և Մաքսիմ ասն ալ մէկ զրահաւոր, ինչպէս նաև երկու յածանաւ, որոնց մարմինը պիտի չունէ Արմսթրոնկ և մեքենաները՝ Մաքսիմ։ Զրահաւորներու արժէքն է 1,800,000 անգլ. ոսկի և յածանաւունը 330,000 ոսկի։ Արժանիին ալ նոյն նաւարանները յանձնարարեց 80,000 ոսկիի արժէքով երկու թնդանօթակիր։

ՔՐՈՆԻԿ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱՅՍԵՐ

ԴԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ս. Պատրիարք Հայրը, չաթի գիշեր Պատրիարքարանի մէջ գիշերելով, երէկ առաւօտ կանուխ Մայր եկեղեցի իջաւ և նախագահեց առաւօտեան ժամերգութեանց և Պատարագի արարողութեանց։

Պատարագի աւարտումէն վերջ Ս. Պատրիարքը կէս ժամու չափ Պատրիարքարանի մէջ հանդիսաւոր ատենէ ետք, Վեհ. Կայսեր բարեպատեհ Դահակալութեան Տարեդարձին առթիւ Գրասենեակի Մաղթանքի մատեանը հանդէսը կատարելու համար, ժամը ՃԻԺԴ Յին, շրջապատուած Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Ցոլհանեսեանէ, Տ. Հայկակ Արքեպ. Դիմաքսեանէ, Տ. Մկրտիչ Արքեպ. Վեհապետեանէ, Տ. Գէորգ Արքեպ. Երկեանէ, Տ. Գաբրիել եպիսկ. Ճէվահիրեանէ և Տ. Մանէսա եպիսկ. Կէօմրիւշեանէ, ինչպէս նաեւ Տ. Վահան Պարսկաստանի, Տ. Գրիգոր Աբարեան, Տ. Եղիշէ Զիլինկիրեան, Տ. Եղնիկ Գալիմքեան, Տ. Զաւէն Եղեւեան, Տ. Գնել Գալէմքեարեան, Տ. Բարգէն Կիւլէսէրեան, Տ. Յակոբ Շանպաղեան Ծ. Վարեր, և Տ. Դաւիթ Դաւթեան, Տ. Գրիգորիս Պարսկեան, Տ. Պասկ Տէր Մարտիրոսեան, Տ. Արտաւազդ Գալէմքեարեան, Տ. Ներսէս Դանիէլեան, Տ. Կարապետ Մկրտիչեան և Տ. Եղբաս Սայլրեան վարդապետներէ, նոյնպէս Մայր եկեղեցւոյ քահանաներէն և մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներու տաղերգիչներէն, հանդիսաւոր կերպով իջաւ Մայր եկեղեցի, որ այս առթիւ ուշագրաւ մեծ օրեան մը հանդիսաւորութիւնը առած էր, իր չբքեղափառ ու լուսազարդ պայծառութեամբը։

Ի դիմաց Ազգ. Վարչ. ժողովոց, ներկայ էին Բաղ. ժողովէն Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան և Վահան պէյ Սուքէնեան, Տնտես. Խորհուրդէն Արմենակ էֆ. Ինճէկեան, Ուսումն. Խորհուրդէն Գեորգ էֆ. Կարապետեան, Դատաս. Խորհուրդէն Տօքթ. Ալլանվերտի և Մինաս Բէկէճեան էֆ.ները, ինչպէս նաեւ Յարութիւն էֆ. Գրամատեան, Արիս էֆ. Մէճեան, Հիւանդանոցի Տնօրէն Յակոբ էֆ. Հարմանեան, մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներու Թաղական Խորհուրդներու, Հոգաբարձութիւններու, Աղքատասնամ Մասնաճիւղերու ներկայացուցիչներ, վարժարանաց Տնօրէններ, Պատրիարքարանի գիւանագետներ Թէլեան Բարթող և Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.ները, Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան և ամբողջ պաշտօնեութիւնը։ Գալֆեան Որբանոցի մայրապետը, Կարապետ էֆ. Սալասեան և դեռ չատեր, որոնք կը հետեւէին Ս. Պատրիարքին։

Տաճարին ամբողջ ընդարձակութիւնը կանուխէն գրաւուած էր երկսեռ յոգնախուռն բազմութեամբ մը, որ դիմած էր մայրաքաղաքիս բոլոր արուարձաններէն։

Ս. Պատրիարքը սկսաւ արարողութեանց «Հայր մեր»ով մը, որմէ անմիջապէս ետք, զգիկները առաջնորդութեամբ երաժշտական Գրիգոր էֆ. Մէհէրլեանի սկսան երգել չատ գեղեցիկ ու ներդաշնակ եղանակով «Թագաւորեաց Աստուած» չարականը, ուսկից ետք զարձեալ «Թագաւոր փառաց Աստուած» չարականը երգուեցաւ։ Այդ չարականներէն վերջ, Տ. Գեղէ Ծ. Վ. յատակ առոգանութեամբ մը կարդաց Տիմոթէոսի ընթերցուածը, և յետոյ Մատթէոս Աւետարանչի ուսուցչամի Աւետարանը կարդաց Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Ցոլհանեսեան։

Ապա Ս. Պատրիարք Հայրը բեմ ելլելով, Պօղոս առաքեալի «Հնազանդեցարուք ամենայն մարդկեղէն ստեղծուածոց, թագաւորի՝ մեծաւանդ առաւել»ն հատընտիր բնաբանը, կէս ժամու չափ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւնը նախ պարզեց թէ, ինչ ընել կ'ուզէ առաջիկայը «Մարդկեղէն ստեղծուածոց» բացատրութիւնը գործածելով, պարզելով մեծաւանդ խիստ տարբերական հայեցակէտն այն ամէն բարոյական կապերը, որոնք մարդիկ իրարու կը կապեն, և մարդկային ամբողջական գործունէութիւն մը կը ստեղծեն, մէկ բառով կեանքի սկզբունքը կը շինեն։ «Մարդկեղէն ստեղծուածք» կը նշանակէ կերպով մը՝ օրէնքը, և այն ամէն տրամադրութիւնները օրէնքին, որոնք կրնան երջանկացնել մարդը, հնազանդութեան սահմանին մէջ։ Մարդկեղէն ստեղծուածք կրնան նկատուիլ նոյնպէս, այն բարոյական հնազանդութեան պարտականութիւնները որոնք օրէնքի ձեւին տակ և սահմանի կանոնադրութեան գեղեցիկ չրջանակին մէջ, մարդուն կը ճանչցնեն, իրեն պարտաւոր եղած հնազանդութեան հարկը մատուցանել։ Եւ յետոյ Ն. Սրբազնութիւնը, բնաբանին երկրորդ մասին «Թագաւորի՝ մեծաւանդ առաւել» հատուածին վրայ, չատ գեղեցիկ կերպով պարզեց իր տեսութիւնները և չեշտեց հնազանդութեան պէտքը, մանաւանդ մեր Միրեցեալ Վեհապետին, Սուլթան Համիտ Կայսեր նկատմամբ մեր պարտաւոր եղած հնազանդ հաւատարմութեան բազմազան մասին, և մաղթեց որպէս զի Նա չատ տարիներ տիրէ Օսմ. փառապանծ Դահուն վրայ, որուն հովանաւորութեան ներքեւ Հայ ազգը դարերէ ի վեր վայելած է ու կը վայելէ անմիթ հնարներ։ Ս. Պատրիարքը վերջացուցիր քարոզը ներքագին մաղթանքներով, որոնց մասնակցեցան ներկայ ժողովուրդը իր սրտագին ամէնեներովը։ Յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը եկաւ Պատրիարքարանի դռնէրը, ուր պատուասիրութիւններ եղան ներկայներուն։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Դահակալական Մաղթանքէն վերջ, Ս. Պատրիարքը իր հետ ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Արիս էֆ. Թէսճեանը, Կայս. Պալատ գնաց յանուն Ազգին երախտագիտական և բարեմաղթական Ուղերձ մը մատուցանելու յատու Կայս. Դահոյից։

Վեհ. Սուլթանը Գեսարան ուսապանէն եաք բարեհաճեցաւ Իր Բարձր ներկայութիւնը ընդունիլ հպատակ ազգաց հոգեւոր պետերը, այսինքն Յունաց, Հայոց, Հայ-Կաթոլիկաց Պատրիարքները, Հրէից Խախամպաշը, Հայ-Բողոքականներու տէրապետը և Գալիկարաց, Ասորւոց, Մելքիսէդեկներու, Կաթոլիկ Բաղդէացւոց և Կաթոլիկ Ասորւոց Պատր. Փոխանորդները։

Հոն ի ներկայութեան Վեհ. Կայսեր, Յունաց Տ. Եռաքիմ Պատրիարքը, ի դիմաց միւս հոգեւոր պետերուն, երանագիտական և հուսատարական ուղերձ մը կարդաց որ թարգմանուեցաւ։

Ն. Կ. Վեհապատութիւնը յետոյ յայտնուած շնորհաւորական և երախտագիտական զգացումներուն համար իր Բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց և հրամայեց հոգեւոր պետերուն որ Իր Կայս. բարեւները հաղորդեն իրենց հոգեւոր իրաւասութեան տակ գտնուող ժողովրդեան։

Ներկայ հոգեւոր պետերը մեկնեցան Ջերմագին բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

*** Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Կայս. Պալատ գնաց մինչեւ այցելութիւն տուաւ ազգ. քարտուղար Թանսին փաշայի և Պալատական Աւագանիին։

Երէկ գիշեր Պատրիարքարանի մէջ սովորականէն աւելի ուշեւորութեամբ, և ակնախտիր ու բաղխման լոյսերու մէջ կատարուեցան օրուան ընդհանուր հրամանագրութիւնները։ Խուռն բազմութեան մը մէջ Մայր վարժարանի երգեցիկ տղաքները Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ երգեր երգեցին, որմէ յետոյ ներկայ գտնուող եկեղեցականաց կողմանէ թարգերէն և հայերէն լեզուաբանական թանկագին կենաց և արեւշատութեան Ն. Կայս. Վեհապատութեան։ Միասնաբար և սրտագին ամէններս պատասխանեցին այդ բարեմաղթութեանց։ Փոխանորդարանի կողմէ ներկաները մեծարուեցան չաքարեղէններով և օշարարներով։

Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան բարեբաստիկ Տարեդարձին առթիւ, երէկ գիշեր չքեղագէս լուսազարդուած էին նաև Երուսաղէմատունը, Ազգ. Հիւանդանոցը, Ս. Յակոբայ և Գալֆ. որբանոցները, մայրաքաղաքիս բոլոր Հայ եկեղեցիներուն գմբեթները և վարժարանները։ Նոյնպէս Ս. Պատրիարք Հօր Բերայի բնակարանը, Փոխանորդ Սրբազանին Սամաթիոյ բնակարանը, ինչպէս նաեւ կառավարական Հայ պաշտօնատարներու բնակարանները իրենց գոյնզգոյն հարիւրաւոր դրօշակներովը, լաստերներովը ու կանթեղներովը գիւթիչ տեսարան մը կը պարզէին։

Հայ-հռոմէականներու կ. Պատրիարք Ս. Սապպաղեան, երէկ առաւ նախագահեց Գոնարտական աղօթքին որ կատարուեցաւ Սագզ Աղամի Հայ-հռոմէական Պատրիարքարանատ եկեղեցիին մէջ, Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան Տարեդարձին առթիւ։

Սագզ Աղամի Պատրիարքարանը, ինչպէս նաեւ Հայ-հռոմէական երեւելիներու բնակարանները լուսազարդուած էին։

Հայ-Բողոքականներու ազգապետ Վահէ. Յակոբ էֆ. Պոյաճեան ալ Կայս. Պալատ երթալով, ի դիմաց իր հաւատակիցներու հաւատարմական զգացումներ մատոյց յոտս Կայս. Դահոյից։

Թիւերը թէ՛ Ազգապետարանը և թէ Վահէ. Ազգապետ էֆ.ի, և Հայ-Բողոքական երեւելիներու բնակարանները լուսազարդուած էին։

*** Կիլիկիոյ Կաթողիկոսաց Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Արքեպս. և Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան հնդհանարական և հրախտագիտական հեռագիրներ ուղղած են Կայս. Պալատ։

Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան Տարեդարձին առթիւ Կայս. Պալատ գացին Տ. Գէորգ և Տ. Հմայեակ Սրբազանները և երախտագիտական ու շնորհաւորական ուղերձներ մատուցին Կայս. Դահոյից, և արժանացան Կայս. մեծարանաց։

Վեհ. Սուլթանին բարեբաստիկ Տարեդարձին առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ չքեղ հանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Ս. Յակոբ Որբանոցի սանները և Հիւանդանոցի աղջկանց Որբանոցի սանուհիները իրենց ուսուցիչներով և ուսուցչուհիներով ներկայ էին, որոնք միաբերան երգեր երգեցին Ն. Կայս. Վեհապատութեան անուան ձօնուած։ Ներկայ էին հաստատութեան ընդհ. Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեան և դերտնօրէն Իսրայէլ էֆ. Հայկազն և Հաստատութեան բոլոր պաշտօնէութիւնը։ Նոյնպէս ներկայ էր տեղւոյն քահանայ էֆէնտին։ Այս առթիւ Տնօրէնութեան կողմէ սեղան մը տրուեցաւ։ Դիշերն ալ հաստատութիւնը լուսազարդուած էր։ Նոյնպէս չքեղապէս լուսազարդուած էր Հիւանդանոցի ընդհ. Տնօրէն Համամճեան էֆ.ի Սամաթիայի ընակարանը։

Գալֆեան Որբանոցի մատան մէջ ալ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ տեղի ունեցան, ի ներկայութեան Որբանոցի մօր՝ Բրիտանիկ ժարապետի և մանուկներու բոլոր օրրուհիներուն։ Դիշերը լուսազարդուած էր Որբանոցը։

Վեհ. Կայսեր Դահակալութեան բարեբաստիկ Տարեդարձին առթիւ, Գուլամ Գարուի Դրսի թաղի աղջկանց Վառվառեան վարժարանի արտաքին դուռը դրօշազարդուած և լապտերներ վառուած էր։ Ժամը 1ին վարժարանի երգեցիկ տղաք երաժշտապետ Զուլֆանան Գրիգոր էֆ.ի առաջնորդութեամբ Վեհ. Կայսեր ձօնեալ երգեր երգեցին։ Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Աղնաւորեան Յովհաննէս էֆ. իր հետ ունենալով միւս անդամակիցները, ինչպէս նաեւ երկսեռ վարժարանի Տնտեսը և ուսուցչական խումբը, երգեցիկ տղայոց հետ մէկտեղ առաջնորդեցան թաղին մէջբերը, ուր պատուասիրուեցան վայելուչ մեծարանքով բոլոր ատիկիանական պաշտօնեաներէն, և յետոյ նոյն թափորով վերադարձան դպրոց։ Այս անգամ մէջբերդին բոլոր ատիճանաւորները փոխադարձ այցելութեան եկան և մեծ պատուով ընդունուելով, հարկ եղած քաղաքավարական յարգանքներով և ընտրելիներով պատուասիրուեցան Թաղ. Խորհրդոյ կողմէն և շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցան։ Դիշերուան այս խրախճանութիւնը տեւեց մինչեւ ժամը 5 և երկսեռ հանդիսականք մեկնեցան ուրախ տպաւորութեան ներքեւ։

Կէսի Փաշայի եկեղեցին և վարժարանն ալ չքեղօրէն զարդարուած էր։ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ չաքարներ բաժնուեցան ազգայոց։

ԴԱԼԻՅԱՆԵԱՆ Որբանոցի Պատ. Խնամակալութիւնը անցեալ ուրբաթ, Խնամակալութեան ատենապետ Տիկ. Սրբուհի Գարակէօզեանի Պէշիկթաշէրի ամարանոցին մէջ նիստ գումարեց, որուն ներկայ էին բոլոր խնամակալուհի անդամները և Բարթող էֆ. Թէլեան։ Խնամակալութիւնը յառաջիկայ գարուն տարեշրջանին առթիւ, վարժարանին կրթական մակարդակը աւելի բարձրացնելու համար կարգ մը նոր կարգադրութիւններ ատնանեց և որոնց հետեւանքին ընդունելութեան բարեփոխում հրանդին վրայ կարգ մը խորհրդակցութիւններ կատարելէ ետք զայն վերջնապէս ընդունեց։

ԲԵՐԱՅԻ Էսայեան վարժարանի Լրացուցիչ դասընթացքներուն հեռուկը փափաքանք, մայրաքաղաքիս Թաղ. վարժարաններու շրջանաւարտներէն բաւական թիւով աշակերտուհիներ դիմած և արձանագրուած ըլլալնին գոհութեամբ կ'իմանանք։

ՄՈՒՐԱՏ ՁԱՅԻ ազգայնոց խնդրանաց վրայ, Պիլէճիկի ազգ. վարժարանի ուսուցիչ Դաւթոս էֆ. Թորոսեան քահանայ պիտի ձեռնադրուի Մուրատ Ձայի եկեղեցւոյն վրայ յառաջիկայ Խաչի տօնէն վերջ։ Այս ձեռնադրութիւնը պիտի կատարէ Դուրեան Տ. Եղիշէ Սրբազան իր թիմական այցելութիւնը կատարած պահուն։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Շարունակելով ազգ. վարժարաններու Ներքին Կանոնադրի ծրագրին «պարտաւորութեան» վերաբերեալ հատուածին ուսումնասիրութիւնը, զոր պատրաստած էր Խորհրդոյ անդամներէն Մելքոն էֆ. Նազլեան, ինչ ինչ յաւելումներ և բարեփոխումներ ընդունեց զայն։

2. Դաստիարակ Վարժարանի Օր. Զապէլ Զաքարեան, սակէ առաջ Խորհրդոյ վերադարձման ներկայացուցած էր իր պատրաստած «Նոր Մանկապարտէզ» անուամբ քերականը։ Խորհուրդը կատարուած քննութեանց արդիւնքը վրայ օգտակար դատեց զայն իր կազմութեամբ և պարունակութեամբ մանկանց ընթերցանութեան վարժութեան համար և վաստակաւոր զայն Մանկապարտէզի առաջին բաժանման ազգ դպրոցներու համար։

3. Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Զարեհ էֆ. Թորոսեանի վրայ կատարուած ընթերցանութեան դասագիրքերուն նոր կատարուած քննութեան անկանոնութիւնը ու որոշեց հաղորդել զայն Տեղեկագրին, ըստ այնմ հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար։

Խորհրդոյ առաջիկայ ուրբաթ օրուան նիստը դարձեալ տեղի պիտի ունենայ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանին մէջ։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ընտրելիս Ցանձնաժողովոյ Դիւանը, անցեալ ուրբաթի օր նիստ կազմելով զբաղեցաւ իր կատարած աշխատութեանց տեղեկագրի պատրաստութեամբ և որ պիտի ներկայացուի Ցանձնաժողովոյ վերջին նիստին, բոլոր անդամներու կողմէ առաջարկուելու համար։

Տ. ՎԱՀՐԱՄ Արքեպս. Մանկունի որ մէկ քանի օրէն Երուսաղէմ կը մեկնի, Օրթագիւղի մէջ իր սեփական ատացուածքը եղող երկու խանութները նուիրած է նոյն գիւղի եկեղեցւոյն, պայմանաւ որ իր մահուընէն ետքը նոյն խանութներու հասոյթը յատկացուի թաղին աղքատիկ երկսեռ տղոյց դասարարութեան գործին։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԸ

Օգոստոս 16ի հինգշաբթի առաւօտ գիւղին մէջ մեծ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր, երկու տեսէ յոգնասուն բազմութիւն մը չատ կանուխ կը փութար վարժարան՝ իր մասնաւոր տեղը գրաւելու համար։

Թաղ. Խորհուրդը և Մասնաճիւղի անդամները ժամը 4ին, (հանդէսին առաջ) տեղան մը սարքեցին ի պատիւ Նիկոմիդիայէն մասնաւորաբար եկած կառավարական պաշտօնատարներուն, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Պարտիզակի երեւելիները և ուրիշ մարդիկ։

Ճիշդ ժամը վեցն էր երբ Ս. Յակոբայ բարձրագոյ զանգակը հանդէսին սկզբնաւորութիւնը ազդեց։

Հանդիսաւորը որ պատչամ կերպով յարդարուած էր, ամէն կողմէ պնուած էր Օսմ. դրօշներով, իսկ բեմին վրայ զետեղուած էր Օսմ. փառապանծ Թուղրան չքեղապատուած դրօշներ։ Երկու կողմէ կիսաբոլորակներուն վրայ իրենց մասնաւոր տեղերը ունէին դպրոցին նախկին տնտես Գեր. Տ. Եղիսկ.ի և Վրեպկին բարձրանդ Աւոյնորդ Գեր. Տ. Ստեփաննոս Աբգարեանի մեծադիր լուսանկարները, իսկ բեմին ճակտին երկայնութեան վրայ դրօշնիշ կը ծածանէին։

Ժամը ճիշդ վեցն էր, երբ այս տպուան ընթացաւարտները սրան մասնաւորդութեամբ վարժարանին ուսումնական Աստուածատուր էֆ. Հարեկեան, մինչ նուագ սկսաւ դաշնակորէն Հաճիտէ մասչը կը դնչնչեցնէր, զոր ներկայք ունկնդրելի յատնեցան։

Յետոյ բեմ կոչ եղաւ Թաղ. Խորհրդ. անդամներէն Մինաս էֆ. Ծոլեան բերանացի բացատրեց դպրոցին ոգի վիճակը։

Անցեալ տարի վարժարանը սնած է ուսումնարանին մէջ ընդամենը 483 աշակերտ, իսկ ծաղկեցին մէջ 317 երկսեռ մանուկներ։ Մինչեւ ինն ծաղկոցի վիճակը անկեալ էր, սակայն Թաղ. Խորհուրդը սակէ վերջը ամէն ջանք ի գործ պիտի դնէ այդ սոսկալի պէսքը լրացնելու։ Բրօֆ. Երանամ էֆ. Տ. Յակոբեան մասնաւոր դրամական մրցանակ մը յատկացուցած է որ պիտի տրուի տարուան մէջ բարուց և ուսանաց մէջ առաջին հանդիսացող աշակերտներուն։

Ծաղոն էֆ.ի բանախօսութենէն վերջ բեմ եկաւ Առաւօտատուր էֆ. Հարեկեան և չրջանաւարտներուն ուղղեալ հուսկ բանքէ մը յետոյ մրցանակները յանձնեց կառավարական պաշտօնատարներուն որոնք իրենց ձեռքերէն բաշխեցին։

Մրցանակաբաշխութեան հանդիսի վերջ գաւա այսպէս և բուն Յոբելեանի հանդէսը սկսաւ։ Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Ադասի էֆ. Տ. Մկրտիչեան թուքերէն ճառ մը արտասանեց, բացատրելով յոբելեանին նպատակը և բարեմաղթութիւններ ընելով Սուլթանին Արեւշատութեան համար։ Կարգադիր Ցանձնաժողովի ատենապետ Գրիգոր էֆ. Մխալեան կը նշանակեր Գրիգոր էֆ. Մանուկեան, Ատենադիր Գեր. Տ. Եղիսկ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսաց Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Արքեպս. և Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան հնդհանարական և հրախտագիտական հեռագիրներ ուղղած են Կայս. Պալատ։

Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան Տարեդարձին առթիւ Կայս. Պալատ գացին Տ. Գէորգ և Տ. Հմայեակ Սրբազանները և երախտագիտական ու շնորհաւորական ուղերձներ մատուցին Կայս. Դահոյից, և արժանացան Կայս. մեծարանաց։

Վեհ. Սուլթանին բարեբաստիկ Տարեդարձին առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ չքեղ հանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Ս. Յակոբ Որբան

բաւիրէր ճառախօսներ կատարեալ կենցաղագիտութեամբ և դրուատելից բառեր չգտնելով անոնց մասին։ Մխալեան էֆ. բացատրեց Յանձնաժողովոյ նպատակը, ցոյց տուաւ անոր գործունէութիւնը և դրուատեց նախկին ընթացաւարտներուն ջանքերը, որոնք նիւթապէս և բարոյապէս սատարեցին այս կրթական նպատակին։

Դիւզին ծերունի Աւագերէց Տ. Կարապետ Ա. քհ. լեմ կուա և գիւղին պատմութիւնը երբ զուարթ անէքդոտներով, որոնք գիւղին բարբառները կը յատկանշէին, ի միջ այլոց երկու հարիւր տարուան հնութիւն ունեցող մուրճակ մը կարդաց ներկայ հանդիսականներուն բարձրագոյ ծիծաղներուն մէջ։

Յետոյ Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ. ևս գպրոցի վերջին քանորդի գումարչութեան պատմութիւնը բրաւ։ Այս չորեքշաբթի մէկ քանի մասի բաժնեց. Ա. Դուրեան չբնչան, Բ. Աշակերտաց չբնչան, Գ. Ծպլեան չբնչան, Դ. Մաղլամեան չբնչան, Ե. Արզուց և Թուանց չբնչան։ Բանախօս Հայր Սուրբը զբաղուտաղից բառեր չգտնլեց Դուրեան Սրբազանի և անոր աշակերտաց մասին, որոնք այսօր գիտական, գրական և առևտրական հրապարակին վրայ մասնաւոր դիրքեր գրաւած են։

Մանկարմէի Ա. խմբագիր և Պարտիզակի վարժարանին նախկին ուսուցիչ Երանդ էֆ. Տ. Անդրէասեանի խօսած ճառը ճշմարտապէս հանդէսին քուն կապմեց։ Վարժարանը ներկայացուց իր բուն իսկ դերին մէջ, յիշեց անոր հին և նոր աշխատաւորները, ներկուներ չգայլեց մեռնող վաստակաւորներուն յիշատակին ու Դիւրապահ Դուրեան Սրբազանի՝ գպրոցին բարգաւաճման վաստակաւորին ու արդիւնաւոր անօրէնին չանդրանութեան գեղափառ պարը ընդունելով՝ երախտագիտութեան գոռ շնչեր թրթռացնելով Իլմիրի առաջնորդին հասցէին։ Ճառախօսը երախտագիտութեամբ յիշատակեց մեր Օգոստափառ Դիւանպետին Սուլթան Ապտ-Իլ-Համիտ Բ. Խանի բիւրաւոր բարիքները ու այն ուսումնասէր ոգին՝ որուն շնորհիւ կը վայելենք ուսման և գիտութեան ապարէզին վրայ անհուն ու անսահման բարիքներ ու գիւրութիւններ։ Յետոյ բեմ եկաւ Բրօֆ. Աբրահամ էֆ. Տ. Յակոբեան և երգիծախառն շեշտերով խօսեցաւ վարժարանին հին սանուներուն կողմէ։ Ինչո՞ւ իմ կողմէս չխօսիմ, քանի որ ես ալ իմ մանուկ յիշատակներս ունիմ, բաւ, եթէ հիներուն կողմէ խօսիմ, պէտք է ես ինքս հիներուն հետ իրեւ ծիծաղ մը ներկայացնեմ և ծիծաղ բառերով խօսիմ, և չէ՞ մի որ սիրահար մը իր սիրուհիին հետ առանց միջնորդութեան կը խօսի ու անձամբ սէր կ'արտայայտէ։ Յարգելի Բրօֆէսէօռը մաղմեց որ ա'լ ուսի կատարելագործեալ և բեղուն ըլլան անոր ազազայ չբնչանները։ Յետոյ բեմ եկաւ Տր. Զէմպրոս տեղւոյն բարձր. վարժարանին հայազէտ Տնօրէնը և շնորհաւորեց Յոլովանի հանդէսը, դրուատեց Պարտիզակցին եռանդը ուսման և գիտութեան մասին և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

Կարմ նուազ մը վերջ Մատնախուզերին ատենապետ Մխաթան էֆ. ի տրաէրին վրայ բեմ եկաւ Իզմիրի Մէջլիսի տեսուչ և տեղւոյն Իսատիէի վարժարանին Տնօրէն Վահէ. Հաճիպ պէյ և Թուրքերէն լեզուով գեղեցիկ բանախօսութիւն մը ըրաւ։

(Այս բանախօսութեան պատճենը եւ Յոգիներանին յարակից մանրամասնութեանց շարունակութիւնը (յարուցան բուռով պիտի հրատարակեմ տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ)։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

31 Օգոստ. 1907

Ֆրանսական 3%	(94.52)	94.85
Օսմանեան Միացեալ	(94.27)	94.67
Երկաթուղի	(165.—)	167.—
Պանք Օթթոման	(684.—)	685.—

Փակագիծի մէջ եղածները երեկուան գիներն են։

Ս. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԱՐԻԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅԼԷՆ

Միքայէլ Շամամեանի թարգմանութեամբ հրատարակուած են.

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ

ԴԵՌԱՏԻ ՄԱՆԶ ՄԸ

Եւ

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ

ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

ԻԻՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՀԱՏՈՐԻՆ ԳԻՆՆ Է

7 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղին Ե. ՄԱԳԱԶԱՆ ՏՊԱՐԱՆ, ՂԱԼԱԹԱ 9—10

ՆԵՐՔԻՆ

32ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԲԴՈՒԼ-ԻՍԼԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ

Երէկ, ամէն տարուընչ աւելի մեծ շքով տօնուեցաւ Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան 32րդ Տարեդարձը բովանդակ Օսմ. Կայսրութեան մէջ։ Արդէն շաբաթէ մը ի վեր մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր Պոլսոյ մէջ, և պատրաստութիւններ տեսնուած էին խրախճանութեանց համար։ Պոլիս երէկ ամբողջ դրօշազարդուած էր և հանդիսական երեւոյթ մը զգեցած։ Ցորեկին, ըստ սովորութեան, թնդանօթներ արձակուեցան օրուան սեղերէ։

Ինչպէս պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ, պաշտօնական շնորհաւորութիւնները կատարուեցան Երլաբզի Կայսերական Պալատին մէջ չբեղօրէն։ Առտուն, Պետական բոլոր քաղաքային, զինուորական և կրօնական բարձր պաշտօնատարները Կայսերական Պալատ գացին խրնոց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու, առաջնորդութեամբ Նախարարներուն։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Թէրիւա փաշա, ի դիմաց բոլոր պաշտօնատարներուն, շնորհաւորութիւններ մատուցց յատկայ։ Դասայից և բարեմաղթութիւններ ըրաւ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ յայտարարել թէ չատ գոհ է այն հաւատարմական ծառայութիւններէն զոր Նախարարները կը մատուցանեն թէ՛ Իրեն և թէ Կայս. Երկրին։ Մեծ-Եպարքոսը որպարսղին մաղթանքներով հաւատարմական զգացմունց հաւատքը մատուցց։ Կրօնականներուն կողմէ Բէհիլ-Իլեմա էֆէնտին շնորհաւորութիւններ մատուցց և արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։

*** Ինչպէս Հայոց և Հայ-Հռոմէականաց, նոյնպէս Յունաց, Պուլկարաց, Բաղդէացիներու և Մելքիտներու Մայր Եկեղեցիներուն մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար, և յեսոյ հոգեւոր պետերը Կայս. Պալատ գացին և յանուն իրենց հաւատարմութեանց, շնորհաւորութիւններ մատուցին։

Նոյնպէս, Կայս. Պալատ երթալով շնորհաւորութիւններ մատուցին օտար դեսպանատուներու առաջին թարգմանները, Պոլսոյ Առևտրական, Սեղանաւորական մեծ հաստատութեանց, երկաթուղիներու Տնօրէնները, և ուրիշներ։

*** Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան Տարեդարձին առթիւ, շնորհաւորական հեռագիրներ հասան Կայս. Պալատ օտար բոլոր Վեհապետներէն, Պարսից Շահէն և կառավարութեանց պետերէն։ Վեհ. Սուլթանը փոխադարձ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

Եգիպտոսի Խէտիվը, Մէջբէլի Էմիրը, Պուլկարիոյ Թագաւորն իշխանը, բոլոր կուսակալները, զօրաստանէներու հրամանատարները, և օտար Տէրութեանց մօտ Օսմ. Դեսպանները հեռագրեցին։ Ամենայն դիւանագէտներ ալ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։ Կայս. Պալատին Ա. քարտուղարութիւնը փոխադարձ հեռագիրներով Կայս. Բարձր դռնունակութիւնները հաղորդեց անոնց։

*** Կայս. Իրատէի մը համաձայն ազատ արձակուեցան կեդր. Բանտէն 160 այր և 1 կին բանտարկեալ որոնք իրենց պատիժին երրորդը ուսարտած էին։ Ազատ արձակուեցան նաեւ իրենց պատիժին երկու երրորդ մասը աւարտող գաւառներու մէջ գտնուած բանտարկեալները և զինուորական բանտարկեալները։ Արձակուեցան նաեւ թեթեւ պարարքներու համար բանտարկուածները։

ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

Ինչպէս գրեցինք արդէն, հանրային հանդէսներ, բացումներ, տիմարկէքներ կատարուեցան։

Քաղաքային բժշկական վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ չբնչաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսը։ Շէնքը զարդարուած էր դրօշներով, թուղթներով և լապտերներով։ Ժամը 6½ին սկսաւ հանդէսը ի ներկայութեան Բժշկ. վարժարանի ու Տնօրէն Հիւսէին Հիւսնի փաշայի, վարժարանին անօրէն Արիֆի փաշայի, պաշտօնատարներու և ուսուցիչներու։ Կրօնաւորներ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ կատարեցին Վեհ. Կայսեր համար, որուն ներկաները ձայնակցեցան ամէնքներով։ Յետոյ կատարուեցաւ վկայականաց բաշխումը։ Այս տարի բրժշկական վկայական ստացող Հայ ուսանողները հետեւեալներն են։ Տ. Մանասէ Պ. Զէվիկեան, Խաչիկ Ս. Փափազեան, Յակոբ Ա. Դաշրգեան, Յարութիւն Ս. Վէզնէեան, Մխրան Դ. Սուճեան, Դէորդ Կ. Երէցեան, Յովհաննէս Կ. Զանրլէեան, Կարապետ Ն. Ալլահվէրտեան։ Վկայականաց բաշխումէն ետք կատարուեցաւ մրցանակներու բաշխումը, վարժարանին բոլոր կարգերուն մէջ առաջնակարգ հանդիսացողներուն։ Ներկաները պատուասիրուեցան օշարակներով։

*** Հիճազի երկաթուղիին մասնական Ֆէնէրբ. — Բ. Դրան պաղատային վրայ, Հանրօգուտ շինուելու պաշտօնարանին կից շինուեցաւ մասնաւոր պաշտօնատուն մը Հիճազի Երկաթուղիին եկմական վարչութեան համար։ Այս նոր շէնքին բացումը կատարուեցաւ երէկ մեծ շքով։ Ոչխարներ մորթուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան Կայս. Արեւշատութեան համար։

*** Քաղաքային անասնաբուժական վարժարանին մէջ կատարուեցաւ քանի մը նոր շինութեանց բացումը։ Վարժարանին պարտէզին մէջ կառուցուած էին 1. գիմիգիական քարանձն աշխատանոց մը, 2. Եզի, ոչխարի յատուկ և 30 չուն պարունակելու չափ մեծ դարմանատուն, 3. Անասնաբուժական գործողութեանց սրահ մը, 4. Անասնաբուժական անդամոցնութեան համար երեք աշխատանոց, 5. Ընդարձակ սրահ մը, ուսուցման յատուկ գործիքներով և էքիպներով, 6. Պանդխտի չինուկ պատրաստելու աշխատանոց մը, 7. Մանրէաբանական աշխատութեանց, պատրաստութեանց և փորձերու աշխատանոց մը, 8. Մեծ էքիպ մեքենայի մը սենեակը, 9. Շինուկ հանելու գործողութեան յատուկ կենդանիներուն համար մեծ աշխատանոց մը, 10. Վարչութեան պաշտօնական վարութեան յատուկ շէնք մը։ Այս բոլոր շինութիւնները կատարուած էին Անատոլիոյ և հանքերու նախարարութեան մասնագիտական մարմնին նախագահ Վահէ. Երամ էֆ. ի ուրիշ պաշտօնատարներու հսկողութեամբ։ Հանդիսաւոր բացումը կատարուեցաւ երէկ, նախագահութեամբ Երկրագործական նախարար Մէհմէտ Մէշհամէտ փաշայի և նախարարութեան բարձր պաշտօնատարներուն։ Ոչխարներ մորթուեցան և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Կայս. Արեւշատութեան համար։

*** Համիտի մանկանց հիւանդանոցին մէջ կատարուեցաւ նորաշէն մզկիթին և ժամացոյցի աշտարակին բացումը, մատաղներով և մաղթանքներով։ Ներկայ էին Բաղաքապետ Բէշիր փաշա, Նոյն հիւանդանոցին բժշկապետ Իպրահիմ փաշա և պաշտօնատիպը։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երեք օր Իսլամ մատեանի պիտի թլփատուին նոյն հաստատութեան մէջ։ Վիւքս լամբարներու վարչութիւնը երկու վիւքս լամբար նուիրեց Համիտիէ Մանկանց հիւանդանոցին, որ արդէն չորս վիւքս և օդային կաղ ունենալով, գիշերները ցորեկուան պէս լուսաւորդ երեւոյթ մը կը պարզէ։

*** Խասէքիի կանանց հիւանդանոցը, որ Պոլսոյ կարեւոր բարեգործական հաստատութիւններէն մէկն է, նոր հիւղերով և շէնքերով պիտի ճոխանայ։ 1. Բարաշէն նոր թեւ մը, ուր պիտի գտնուի 38 անկողին և վիրաբուժական գործողութեանց սրահ մը։ 2. Նոր տաղաւար մը՝ ներքին հիւանդութեանց յատուկ 20 անկողիններով։ 3. Դուրսէն եկող և ոտքի վրայ դարմանուելիք հիւանդներու համար բժշկական դարմանատուն մը։ 4. Հանդերձատուն մը։ 5. Հիւանդանոցի պաշտօնեաներուն և խոհանոցի յատուկ շէնք մը։ 6. Հիւանդանոցին շուրջ արմերու շինութեան և հիւանդներու պտոյտին համար պարտէզի մը յարդարումը։ Այս աշխատութեանց հիմնարկէքը կատարուեցաւ երէկ։

*** Հեռագրական կայան մը հաստատուեցաւ Այսթէֆանոսի մէջ և երէկ սկսաւ հաղորդակցութիւնը։ Այսթէֆանոսի փարոսին մօտ ալ մզկիթի մը շինութեան հիմնարկէքը կատարուեցաւ։

*** Պետական վարժարանները, թէ՛ նախնական և թէ երկրորդական, վկայականաց և մրցանակներու բաշխման հանդէսներն ալ կատարուեցան երէկ։

*** Հրեական ազգաբանի մը հիմնարկէքը կատարուեցաւ նաեւ Մեծ կղզիի մէջ։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հիճազի երկաթուղիի մեծ գիծին աշխատութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Ցարդ Դամասկոսէն սկսելով չինուած է մինչեւ 1000րդ քիլոմէդրը, որուն բացումը կատարուեցաւ երէկ, Պոլսէն դացող մասնաւոր պատուիրակութիւն ներկայութեան, հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըլլալով Վեհ. Կայսեր համար։ Այս գիծը Մէքքէն հասնելով պիտի աւարտի մինչեւ առաջիկայ տարի և բացումը պիտի կատարուի Կայս. Դահակալութեան Տարեդարձին օրը։ Նոյն երկաթուղիին վարչութիւնը ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ հրատարակեց իր հաշուետուութիւնը, որմէ կը տեսնուի թէ ցարդ նպաստներէ կամ ուրիշ հասոյթներէ գոյացած է 3,188,690 ոսկի, որմէ ծախսուած է 2,832,174 ոսկի փսի 306,555 ոսկի պատասխ կայ։ Հայֆայի գիծն ալ միասին առնելով այժմ 1140 քիլոմէդրի վրայ կառախումբ կ'երթեւեկէ։ Ընդհանուր գիծին վրայ կան 2759 մեծ ու փոքր քարակիր կամուրջ և 8 հատ աղկաթեայ մեծ կամուրջ։ Ինը գեանուղի կայ 40էն 170 մէթր երկայնութեամբ։ Շինութեանց երկաթ մեծ աշխատանոց կայ, իսկ Բքախիը Շէրիֆի մէջ ալ մէկ միլիոն ֆր. ծախքով կը շինուի դարձարան մը, լոքոմոթիվներու նորոգութեան համար։ 78 կայարան կայ մեծ ու փոքր, ինչպէս նաեւ ածուխի մթերանոցներ, գինուորական պահականոցներ, 80 հատ ջրամբար ևն.։ Ամբողջ գիծին վրայ կայ 55 վայրաչարժ, 3 հատ տաւարի կարգի, 6 հատ բ. կարգի և 20 հատ Գ. կարգի ուղեւորներու յատուկ վագոններ, մէկիթի վագոն մը, 557 վաճառաբարձ վագոն, 200 հողի ու գործուորի վագոն 2 հատ ջրամբարձ վագոն. բազմաթիւ նոր վագոններ և կառքեր ալ յանձնարարուած են։ Մախքերու համեմատութիւններէն կը տեսնուի թէ բուն գիծին իւրաքանչիւր քիլոմէդրին շինութեան դացած է 1788 ոսկի ծախք, իսկ Հայֆայի գիծինը՝ 3803 ոսկի, քանի որ այս վերջին գիծը աւելի դժուար շինուեցաւ է դիրքին համար։ Իսկ շանդարդութեան գալով չորս տարուան մէջ 133427 ոսկի հասոյթ գոյացած է, մինչ այդ բանին համար ծախք եղած է 248750 ոսկի։ Իրաւ է թէ ծախքը աւելի եղած է գանձուած վարձէն, որովհետեւ միւս մասերուն շինութեան համար գործածուած է, և շատ առիթ չէ եղած առևտր. փոխադրութեանց, որոնց արժէքը տակաւին կ'աւելնայ տակայն։

ԼՈՒՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրքիոյ Մեծազօր Ինքնակալին Գահակալութեան 32րդ Տարեդարձը ամէն տարուանէն աւելի շքով տօնուեցաւ երէկ։ Արդէն շաբաթներ առաջ մեծ պատրաստութիւններ տեսնուած էին և ամբողջ մայրաքաղաքը դրօշներու և գունագեղ յարդարանքներու մէջ կը լողար։ Վատորի, Ոսկեղջիւրի և Նաւանգիստին մէջ բոլոր չոգենաւերն ու առագաստանաւերը դրօշ պարզած էին։ Բերայի, Դալաթիոյ և Պոլսոյ բոլոր վաճառատուները զարդարուած էին։ Մեծ Շուկան, Ոսկերչաց Շուկան, Պէյէսթէնը շքեղ երեւոյթ մը կ'ընծայէին, թանկարժէք յարդարանքներով, գորգերով և կերպասեղէններով։ Իսկ գիւղերուան լուսաւորութիւնները և խրախճանութիւնները աննկարագրելի էին։ Պետական բոլոր պաշտօնատունները, երեւելի անձերու բնակարանները, հանր. հաստատութիւնները, մզկիթները, աշտարակները, գպրոցները, պահականոցները, Պատրիարքարանները ևն. լուսաւորուած էին։

Երէկուան Կայս. Պալատին չբնչայ դարասանները ակնախնչ տեսարան մը կը պարզէին։ Բիւրաւոր կանթեղներ և լապտերներ, չքեղ վերտառութիւններ և պատուանշաններու նմոյշներ իրենց փայլը կը չողացնէին։ Կայս. Պալատին չբնչայքը, Նշան Թաշի և Պէշիքթաշի մէջ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Պետական Խորհուրդի նախագահ Սայիտ փաշայի, Կայս. Պալատին Ա. քարտուղար Թահսին փաշայի, Բ. քարտուղար Իզզէթ փաշայի և միւս նախարարներուն ապարանքները լուսաւորուած էին հազարաւոր կանթեղներով և վերտառութիւններով։ Նուագածուներու խմբեր ընտիր կերգերներ կը նուագէին և ներկաները կը մեծարուէին ըմպելիներով։

Շեիլիեն միջնեւ Զալաթիա տեսարանը հիանալի էր։ Շնչակ ճամբան խուռն բազմութիւն մը կ'ողողէր։ Բաղաքապետ Բէշիր փաշայի, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի, Բերայի կառավարիչ Համի պէյի, ինչպէս նաեւ ուրիշ բարձրատիճան անձնաւորութեանց ապարանքները, Կայս. Պալատին Բ. թարգման և օտար մամլոյ դիւանին տեսուչ Սէֆերեան Հմայեակ էֆ. ի, Կայս. Անձնական Դանձուն Նախարար Սաղըզ Յովհաննէս էֆ. ի, բնակարանները, Արբահամ փաշայի քլիսաը, Կալաթա Սէրայը, Զաբեհ էֆ. Տիլպէրի, Դաբբիէլ էֆէնտի Նորատունկեանի, Հայ թերթերու գրաբաշխիչ Մինաս էֆ. ի, Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեանի, Արիս էֆ. Ֆէսճեանի բնակարանները, մեծ պանդոկները, հիւանդանոցները, Սբլանտաքը, Նշանտաշեան, Պապաեան և Զաուքճեան գոնարամանաւանոցները, մեծ վաճառատունները, Բիւլիւքեան դեղարանը և ուրիշ դեղարաններ, Օսմ. Նամականատունը, Օսմ. Կայս. Պանքան, Բրէտի Լիսէն, Բէյժի և ուրիշ հաստատութիւններ։

Պոլսոյ կողմը.—Կամուրջը լապտերներով լուսազարդուած էր։ Բ. Դուռը, Ս. զարապետի Դուռը և միւս բոլոր պաշտօնատունները, Պոլսոյ զինուորական հրամատար Սատէտտին փաշայի, Ոստիկանական նախարարին, Ծովային նախարարին, Տպագրական Տեսուչ Բէքմալ պէյի ապարանքները, Պարսից դեսպանատունը, Պապը Ակիի պոզոտային վրայ բոլոր խմբագրատուները և գրատունները, Սիրքէճիի կայարանը, Հանը. Պարքի Վարչութեան շէնքը, մեծ վաճառատունները և ապարանքները օդային կաղերով և կանթեղներով լուսազարդուած էին։ Սէլանիկի և Խարբէնի դատական քնիչ Յարութիւն էֆ. ի և մայրաքաղաքիս փաստաբաններէն Յովհաննէս էֆ. Մատիշեանները բնակարանները հարիւրաւոր կանթեղներով և լապտերներով լուսազարդուած էին։ Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեաներէն Ալէքսան Սերվէթ էֆ. ի, Մկրտիչ էֆ. Մելիքեանի, Մկրտիչ էֆ. Գաբրիէլեանի բնակարանները, Գում Գարուի Մուխթար Շահին էֆ. ի գրասենեակը, Մանիկեան դեղարանը, Տէմիրեան վարժարանը, Կէսիկ-Բաշա, Կիւմիւշեան, Աստուրեան դեղարանները, Կէսիկ Բաշայի պահականոցը ևն.։

Վատորի տեսարանը աննկարագրելի էր։ Ամբողջ Նեղուցը լոյսերու հեղեղ մը էր կարծես մէկ ծայրէն միւսը։ Տօրմա Պաղչէի և Պէյլերպէյի պալատները և մեծ ապարանքներ չքեղապէս լուսաւորուած էին, ուր խրախճանութիւններ կը կատարուէին։ Շիրքէթի չոգենաւերը եղեկտրական լոյսերով զարդարուած կ'երթեւեկէին։ Բոլոր Օսմ. և օտար պահականաւորը և նաւերը գունագեղ երեւոյթ մը կ'ընծայէին տեսարանին։ Վատորի ասիական և եւրոպական եղերքներուն վրայ նախարարներուն և պետական բոլոր ատիճանաւորներու բոլոր վիլլաներն ու պարտէզները լոյսերով կը չողային։ Վերին Վատորի մէջ Խոփլին Բարձ. մօր և Խոփլին ծովեզերեայ ապարանքները, օտար դեսպանատունները, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի, Յարութիւն էֆ. Ալանեանի, Իսահակեաններու, Դարակէօզեաններու, Կարապետ էֆ. Թահթապրունի, Կայս. Անձն. Դանձուն քարտուղարներէն Սահակ էֆ. Երամեանի, Յովսէփ էֆ. Եուսուֆեանի, Եղիա էֆ. Շանպաղի, Գաղազան Նըշան էֆ. ի, Յովհաննէս Զիրաք-Փորսեան էֆ. ի, Փարոսներու նախորդ թարգման Միսաք էֆ. ի, Մարարոս էֆ. Թեկեանի, Գրիգոր էֆ. Սերոբեանի և ուրիշ ծանօթ անձնաւորութեանց ամարանոցները, շքեղօրէն լուսազարդուած էին։ Նոյնպէս լուսազարդուած էր Գուզլունճուքի մէջ Բաղաքապետական Ժողովոյ անդամ Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի ծովեզերեայ բնակարանը։

Սկիւտարի մէջ, Զամլըճայի բարձունքը լուսնզէն մահիկ մը ձեւացած էր և Պոլսոյ ամէնէն հեռաւոր թաղերէն իսկ՝ ուշագրաւ տեսարան մը կ'ընծայէր։ Բիւրաւոր և երփներանգ կանթեղներ երեւոյթը կը գունագեղէին։ Նաև Սկիւտարի միւս կողմերը, կաւավարիչ Համի պէյի ապարանքը, Սուբլիեան եղբարց բնակարանը, Գէրպէրեան վարժարանը, Բարիզ էֆ. Թելեանի, Գէորգ էֆ. Թորգոմեանի, Բեբայի ընդհ. դատաւոր Նէշատէեան էֆ. ի, Պետրոս էֆ. Կարապետեանի, Միհրան էֆ. Գարագաշեանի և Գրիգոր էֆ. Մելիսոսեանի բնակարանները և ուրիշ հաստատութիւններ գեղեցիկ կերպով լուսազարդուած էին։

Դարբիլիի մէջ, Անատոլուի երկաթուղիին կայարանը, Ունճեան բնակարանը, Մկրտիչ էֆ. Մուրատեանի, Անտոն էֆ. Թարգի, Բարսեղ էֆ. Սամպոյլուեանի, Մանուկեան էֆ. ի և ուրիշ անձնաւորութեանց տունները, Զարուքճեան դեղարանը ևն.։

Կղզիները.—Մեծ կղզիին մէջ փայլուն լուսազարդութիւններ կատարուեցան։ Կղզիներու կառավարիչին ապարանքը չքեղօրէն լուսազարդուած էր։ Վահէ. Թօպէր էֆ. ի ամարանոցը հազարաւոր կանթեղներով լուսազարդուած էր հիանալի երեւոյթ մը պարզելով։ Սամպոյլուեան եղբարց, Գրիգոր էֆ. Էվրէնեանի տունները, Հէյպէլիի մէջ ծովային բարձրագոյն վարժարանը, Յունաց Ատատուածարանական վարժարանը, Յունաց նախորդ Պատրիարքներուն և Յարութիւն էֆ. Գարամանեանի բնակարանները, Դրնալը մէջ Սէֆերեան կարապետ, Սէրվիչէն, Թաշճեան, Մինաս Սէֆեան և Միհրան Շերինեան էֆ. ներու բնակարանները, Ազգ. վարժարանը, Շահապ Օթելը, Օթել Բաօթլին, Օթել Պէլվիւն, ևն.։

Մագրիգիւղի մէջ թաղապետական չէնքը, գայմագամ էֆ. ի բնակարանը։ Տատեան վարժարանի աշակերտները իրենց տեսչին և ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ Գայմագամ պէյին ներկայանալով երգեր երգեցին և Վեհ. Կայսեր անուան ձօնուած ուղերձ մը կարդացին, զոր գրած էր օսմ. ուսուցիչ Պետրոս էֆ. Կարապետեան։ Մանուկ էֆ. Արզեանի և իր փեսին Սեդրակ էֆ. Տիլսիզեանի և Այսթէֆանոսի մէջ փաստաբան Յարութիւն էֆ. Դայսերեանի բնակարաններն ալ գեղեցիկ կերպով լուսազարդուած էին։

Ոսկեղջիւրի մէջ տեսարանը չատ սիրուն էր։ Աբքունի նաւաբանը, Ֆէների Յունաց Պատրիարքարանը, Մախսուսէի և Շիրքէթի Վարչութիւնները, Զէյնարանը և պետական պաշտօնատուներու տունները, Օսմանեան մարտանաւերը չքեղ տեսարան մը կը պարզէին իրենց կանթեղաւոր կայմերով։

Վերջապէս, երէկ գիշեր մինչեւ լոյս ամէն կողմ մեծամեծ խրախճանութիւններ կատարուեցան չքեղապէս տօնելու համար Թուրքիոյ Օգոստափառ և Սիրեցեալ Վեհապետին բարեբաստիկ Գահակալութեան Տարեդարձը։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Վեհ. Կայսեր Գահակալութեան Տարեդարձը հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ նաև արտասահմանի մէջ։ Օտար երկիրներ գտնուող բոլոր օսմ. դեսպանները և հիւպատոսները պաշտօնական ընդունելութիւններ կատարեցին, և ճառեր արտասանուեցան ու բարեմաղթութիւններ եղան։ Դիւրեն ալ խրախճանութիւններ և լուսաւորութիւններ կատարեցին։

ԱՍՏԻԱՆ. — Պարսից ատիճան արուեցաւ Այտրնի նահանգին կուսակալի օգնական Անմէտ Շէվքը էֆ. ի։ Իւլայի Ա. ատիճան արուեցաւ՝ Կայս. Անձնական Դանձուն արքունի կալուածներու դիւանին անօրէն Յակոբ էֆ. ի, և Իւլայի Բ. ատիճան՝ իր օգնականին՝ Սէլայի պէյի ու Պոլսոյ մաքսատան ծրարներու դիւանին Տնօրէն Մահմուտ պէյի։

ՊԱՏԻՒԱՆՆԵԱՆ. — Օսմանիէի Բ. պատուանշան արուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան նամակներու դիւանին Ա. միւմէյիզ Ստորդ պէյի Բարատաղի դեսպանատան գործակատար Մ. Կրէկովիչի։

*** Շէֆքաթի Բ. պատուանշան արուեցաւ Կայս. թիմոսպան և ծովային զնդապետ Պուքամ պէյի տիմոջ և Բարատաղի դեսպանատան գործակատար Մ. Կրէկովիչի տիմոջ։

*** Լիւգաթի ոսկի չքգրաւ արքունեցաւ երմական խորհուրդի անդամ Օսման պէյի։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ. — Վառելանիւթը մրոը և հացը ամանցնելու մասին Կայս. Իրատէի մը համաձայն կազմուած յանձնաժողովին առջի օր ալ նիստ գումարեց և հարկ տեսաւ կարգ մը տեղեկութիւններ քաղել գաւառներէն։

ՅԻՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ որդին Մ. Անարէ Ֆալիէւ առջի օր այցելեց Այա-Սոֆիայի, Սուլթան Ահմէտի, Սիւլէյմանիէի և Քարիէի մզկիթները։ Այսօր կը մեկնի Յունաստան։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութեան թարգման Սատէտթին պէյ որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ. — Բէրլէրէն զրկուած զինուորական ջոկատները, Ռումիլի անտառներուն մէջ պատսանած պուլկար աւազակները հալածելու և նուաճելու համար, այդ աւազակներուն հետ ընդհարում մը ունեցան։ Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, զինուորական ջոկատները նոյն աւազակներէն տասնեւօթը մեռած ձեռք անցուցին, իսկ միւսները փախան, սակայն, տասնը կը հալածուին և քիչ ատենէն պիտի նուաճուին։ Կայսերական զինուորներու ջանքերուն իրրեւ արդիւնք, աւազակներու խումբերը տեղ մը չեն կրնար ապաստանել։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐՅՈՒ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Զեռնտաս պաշտօնարանը, եւ դատ հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց ամէն կողմ թէ երբ հայր մը իր անչափահաս աղջիկները օրինական պայմանագրին մէջ արձանագրել տուած չըլլայ, այդ պարագային բոլոր զաւակներուն համար մէկ ոսկի տուգանք պիտի առնուի, ոչ թէ իւրաքանչիւր զաւակի համար մէյ մէկ ոսկի։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ մէջ զինուորական վարժարան մը պիտի հաստատուի։

ԽԱՐԲԵՐԻԻ մանրիթաթուրայի ծանօթ վաճառականներէն Յարութիւն էֆ. Թիւֆէնկճեան որ առեւտրական գործերով 15 օրէ ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուի, չարաթ օր Օshտու չոգենաւով Սամսոն մեկնեցաւ, ուրկէ ուղղակի Խարբերդ պիտի ուղեւորի։

ԷՆԿԷՐԷՅԻ (Եալովա) Հանը. Պարտքի ճիւղին վարիչ Զաքար էֆ. Հայրապետեան, առջի օր Պոլիս ժամանեց իր անձը դարմանել տալու համար։

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ

1. Աշխարհգր. Տարբ. Դասընթացք գին 3
2. Աշխարհգր. Միջին » » 4
3. Աշխարհգր. Բարձր. » » 6
4. Համառօտ Օսմ. Պատմ. » 2.50

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ

Ընդհ. ազգաց Պատմ. (պատկերազարդ և քարտիսաւոր). Մասն Ա. Արեւել. հին ազգեր և Յոյնք։
Միջին և բարձր. դասընթացք
Զեղչ հաշիւրին 30 կանխիկ 5—5

ՄԱՆԶՈՒՄԻ ԹԵՐԹՈՒՆԸ — 46 —
ԳՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՔԱՍԱՎԻԼ ՏԸ ՄՈՆԹԻԼԻԿԻՆ ՊԵՏՔԻՆ

ՎԱՅՐԱԳ ԿԻՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՄԱՐԱՆՈՅԻ ՈՃԻՐԸ

Ժ.

Յետոյ Անարէպի երեսն ի վեր կոչած ծիծաղ մը արձակելով,

— Կարծես այս գեղանի աղջիկը, ձեր սիրելի ազակերտուհին օր. ալ Նօէլն է, այնպէս չէ՞։

— Այո՛, սիրելի բարեկամուհիս, օր. Անարէպ ալ Նօէլն է, զոր հոգիս պէս կը սիրեմ ու կը պաշտեմ, ձեր դաստիարակուհին մասին ժամ առաջ բարի լուր մը առնելու փափաքէն մղեալ մինչև հոս ինծի ընկերանալու չնորհը բրաւ։

— Շա՛տ լաւ, շատ լաւ, յարեց վայրագ կինը, բարի եկաք, հարար բարի եկաք, ես ալ օր. Անարէպի գեղանիի համբաւը լսած ըլլալով չամատց է որ զինքը տեսնելու անգուսալ փափաք մը ունէի։

Անարէպ անմեղանակ չեչտով մը,

— Տիկի՛ն, յարեց, կը յուսամ որ ձեր իմ մասիս ցոյց տուած համակրանքին դէմ բրած պակասութեանս կը նեբէք։ Տա՛ր երկինք որ յաջողած ըլլայիք սիրելի դաստիարակուհիս նոր պաշտօնին պայմանադրութիւնը կատարելու ձեռնարկներնուդ մէջ։

— Ա՜հ, գեղանի աղջիկ, յարեց վայրագ կինը համակրանքի և գորովի կեղծ ցոյց մը ընելով, ձեր կենցաղագիտութիւնը, քաղաքավարութիւնը ու անուշ լեզուն և միւսներն ատեն անտեսան գեղեցկութիւնդիդ պէս կը հիացնեն բոլորովին, կը խնդրեմ պակասութիւն մը բրած ըլլալուդ վրայ մի պնդէք, ընդ հակառակն պատիւ կը համարիմ ձեզի հետ խօսիլս, և ամենայն անկեղծութեամբ կը խոստովանիմ որ մինչև հիմա ձեզի պէս անմման աղջիկ մը տեսած չունիմ բնաւ։

Կը յուսամ որ պիտի յաջողիմ Բօլինը իր նոր պաշտօնին մէջ հաստատելու, այս մասին մերը կը տեսնուինք, հիմա քիչ մը սրտին մէջ հանգստացէք ես ալ երթամ ցորեկուան կերակուրնիս պատրաստեմ, մեծ յոյս ունիմ որ չպիտի մերժէք ձեզ մեզի սեղանակից ընելու հրաւէրս, Բօլին ան չորս կողմը գիտի հետեւաբար կրնայ ձեզի սրտի առաջնորդել։

Բօլին և Անարէպ սրտի մանելով վերարուեցին հանեցին ու մէյմէկ թիկնաթոռի վրայ նստելէ վերջ հետեւեալ խօսակցութեան սկսան։

Բօլին։

— Սիրելի՛ս, ի՞նչպէս գտար քաղաքեկամուհիս։

— Դիմագիծերէն յայտնի է որ ժամանակաւ շատ գեղեցիկ է եղեր, կնոջ գեղեցկութեան և քաղաքավարութեանը բանի մը չկայ, ձեզի ալ շատ կը սիրէ, չիտակը ըսելով վերջին ծայր յարգանօք վերաբերուեցաւ մեզի վրայ։

— Այո՛, իրաւունք ունիք, սիրելի՛ս զաւակին պէս կը սիրէ զիս։

— Քանի որ ձեզի այս աստիճան կը սիրէ, ես ալ վստահարձաբար պարտական եմ զինքը յարգելու, ասկէ զատ եթէ ձեր գործին մասին բարի լուր մը ասայ այն ատեն յարգանքս ու սէրս պիտի կրկնապատկի։

— Կը յուսամ որ ամէն ինչ կարգադրած ըլլայ, յարեց դաստիարակուհին։

Այս պահուս Սոֆի ալ սրահ եկաւ և ծիծաղկոտ երեսոյթով մը։

— Սիրելի՛ներս, կերակուրը պատրաստ է, ժամը ճիշտ վեցին հարի պիտի նստինք, հիմա քիչ մը սեանուինք, յետոյ պարապէլ իշնելով կը զուարճանանք։

Բօլին ճառապարանքով։

— Տիկի՛ն Սոֆի յարեց, վերջնական կարգադրութիւն մը ըրի՞ք։

— Այո՛, կարգադրութիւնը ընելէս վերջ պատասխանն ալ ստացայ, ձեր նոր պաշտօնին մէջ ընդունուած էք և քիչ օրէն գործի պիտի ձեռնարկէք։

Անարէպ ուրախութենէն Բօլինի վիզը պլլուեցաւ։

— Ա՜հ, ինչ երջանկութիւն սիրելի դաստիարակուհիս, հծծեց ցնծագին, երանի այն աղջկան որ ձեր աչակերտուհին պիտի ըլլայ։

Սոֆի այ իր կողմէ բան մը բան ըլլալու համար։

— Ուրեմն օրէն ձեր նոր պաշտօնին գլուխը պիտի անցնիք, օրիո՛րդ յարեց։

Անարէպ արտաքին երեւոյթ մը առնելով։

— Ա՜հ, տիկին, ձեր տուած այս լուրը թէև սիրելի դաստիարակուհիին գոհունակութիւն կը պատճառէ, բայց ինծի համար շատ արտաքին է, որովհետեւ ուրեմն օրէն ետքը այլ ես անոր երեսը չպիտի կարենամ տեսնել, չպիտի վայելեմ անոր ներկայութիւնը և պիտի զրկուիմ անոր բարոյական խօսքերէն ու խրատներէն։

Սոֆի պատասխանի երեւոյթ մը առնելով։

— Օրիո՛րդ, յարեց, ձեր դաստիարակուհիին հանդէպ ունեցած սաք ու անկեղծ վերաբերութիւդ և սիրոյ արտայայտագրդ գովազանելիդ իրաւունք պատիւ մեզի է անոր համար, որուն մասին պէտք է ինքզինքը երջանիկ համարէ։ Ասկէ բացայայտ կերպով կը հասկցուի որ երկուքդ ալ զիրար մօր մը ու աղջկան մը պէս կը սիրէք։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹՕՐ ՖՈՒԱՏ ՍԻՒՐԷՅԻ ՓԱՇԱ

«ՇԵՏԱ» ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԱՌԱՆՑ ԵՒ ԿՈՆԱՆՑ

Գաspրգիւղ, Քիւշիւք Մօսա

Սիւրէյա Փաշա փողոց

Այս հիւանդանոցը բաղկացած է արանց և կանանց յատուկ երկու տաղաւարներէ։ Տեղւոյն օդառկուութեան աւելնալով բարւոք խնամքը, ցարդ 2000ի չափ հիւանդ դարմանուած են հոն։ Ծննդաբերութեանց համար մասնաւոր սրահ կայ։ Արտաքին հիւանդութեանց համար վիրաբուժական ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարուի յաջողութեամբ։ Վիրահատ Սիւրէյա փաշա գլխաւորները հիւանդանոցը կ՚գտնուի։ Ամէն օր առաւուտը հիւանդանոցին մէջ և կէս օրէն ետքն ալ Գալաթէ-Դարաս, Սպրիկ Լիֆ. Իսթիհանի դեղարանին մէջ հիւանդները կ՚ընդունի և կը դարմանէ։ Աչքի, քիթի, կոկորդի, մարթային և ծննդական հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներ կը գտնուին և հիւանդներու փափաքած ծանօթի մասնագէտներն ալ կը հրաւիրուին։ 20—1

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԱՏԸ ԳԻԼԴԻ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 3ին, բան հին տարի, երկուշաբթի օր։

Վարժարանին նպատակը ու ծրագիրը, ինչպէս նաեւ վարչութեան փոյթն ու ջանքը՝ անոր ճիշտ գործադրութեանը համար, ծանօթ է համայնքին երկար տարիներէ ի վեր, սակայն նոյնը՝ վերջին ժամանակներս մէջ է մասնաւորի ակներեւ եղած է, հոն ներմուծուած նորանոր բարեփոխութիւններովն։

Ի նկատի առնելով այժմեան միջավայրին օրինաւոր պահանջը, առաջիկայ տարեշրջանին մէջ, հիմնական ու գործնական ուսմանց ամէն մէկ ճիւղերուն մէջ մարդիկ զատ վարժարանիս աշակերտներն, առաւելագոյն խնամոց պիտի ենթարկուին անոնք լեզուական վարժութեանց և գլխաւորաբար ֆրանսերէնի մէջ, որուն համար անցեալ տարուց ուսուցչաց թուոյն վրայ նոր ուսուցիչ ֆրանսացի diplômé եղած ուսուցիչներու յատուկ խումբի մը յաւելումը եղած է, որով դասատուութեանց մեծագոյն մասը ֆրանսերէն լեզուով պիտի առնուին աշակերտաց։ Ասոր հետ մէկտեղ խօսակցութեան համար եւս նոր մեթոտով առանձին դասախօսութեան ժամեր հատատուած են։

Վարժարանիս մէջ ուսանողաց լեզուներն են թուրքերէն, հայերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլիերէն և իտալերէն։ Ուսմանց և գիտութեանց մասին կը հետեւի եւրոպական միջնակարգ վարժարաններուն ծրագրին, որուն հետ մեծ տեղ մը տրուած է նաեւ գեղարուեստից, —գծագրութեան, գեղագրութեան, ձայնական ու գործնական երաժշտութեան— ինչպէս նաեւ մարմնամարզի, որոնց համար մասնաւոր վճարում չկայ, ի բաց առեալ դաշնակի, ջութակի եւայլն, դասատուութիւնները։

Վարժարանիս շրջանաւարտներէն՝ որոնք որ արժանաւոր ու լրմամբ կը դառնային Տեսչութենէն, կը զրկուին Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան Լիկէոնը, և անկէ կ՚անցնին —լրացուցիչ երկամեայ այլեւայլ հանրալսարանները, նոյն վարժարանին Տեսչութենէն յատկացուած առանձին թոշակով (Bourse)։ Անկի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներն կրնան դիմել ուղղակի Գաspրգիւղ (Մօսա) վարժարանիս Տեսչութեան, և կամ Բէրայի Մխիթարեան վարժարանը (Ապզը-Ագաճի, թիւ 34) և ստանալ անկէ վարժարանիս Յայտագիրը։

Վերատեսուչ
Հ. ՅԱԿՈՎԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ
4—10

ՎՈՒԱՇԱՊՈՒՀ ԷՖ, ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգելի յաճախորդաց որ կը գտնուի

— Առատօճերը Մեծամսոյ Մէյտանը գրդ փողոց Անանիասի խան թիւ 19, 20 գրասենեակը։

—Երեկոները Զալաթիա Վօյվոտա փողոց, Գէորգ պէյ խան թիւ 9 գրասենեակը։ 13—20

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԱՆՉԵՐՈՒ

Վարժարանս պիտի վերաբացուի ամառուան արձակուրդէն ետքը, (Ք.Ե.) երկուշաբթի 16 սեպտ. 1907 (Ն. Տ.) Ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել վարժարան Բուլի-Բա-բու։ 2—6

ԲԺԻՇԿ Կ՚ՈՒԶՈՒԻ

Թոփ Դարբաւ դեղարանին համար տարեց ու փորձ մնայուն բժիշկ մը պէտք կայ։ Մանրամասնութեանց համար գրով կամ անձամբ դիմել՝

Թոփ Դարբաւ, Դեղարան ՕՆՆԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ։ 7—7

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ա. ԴՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէօիլ փողոց թիւ 1

Ուսումնարանին Ժ-Թ. տարեշրջանը պիտի սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր 3/16ին, երկուշաբթի օրը։

Աւելորդ է ասել նպատակին և ծրագրին վրայ երկար հրատարակութիւններ ընել, վասն զի ծանօթ է արդէն պատուական ազգայնոց։

Ինամակալութեան միակ փոյթն ու ջանքն է՝ ընտրեալ պաշտօնէից և ուսուցիչներու ձեռօք, իրեն յանձնուած մանկտւոյն և երիտասարդաց լաւ դաստիարակութիւն մը տալ և հիմնական ու գործնական ուսմունք աւանդելով զարգացնել անոնց մտաւորական կարողութիւնը։

Ուսումնարանին վարչութիւնն ու դասաւանդութիւնները յանձնուած են, այս տարի եւս, միեւնոյն փորձառու դաստիարակներու և հմուտ ուսուցիչներու, սակայն ֆրանսերէն լեզուի ուսուցման աւելի շատ խնամք տալնելու համար՝ ուրիշ նոր դասատու մ՚ալ բերուած է, որով ֆրանսայի ուսուցիչներու թիւը վեցի կը բարձրանայ։ Ասանք չորսթիւը 100 ժամ կը դասախօսեն զանազան կարգերու մէջ։

Տղայ մանչք կամ պատանիք կընդունի գիմի Տեսչութեան ամսոյս 20էն սկսեալ, ամէն Դ., Դ. և Ուրբ. օրերը մինչև կէս օր, իրենց զաւակներն արձանագրել տալու համար, ուր կրնան ստանալ նաեւ Ուսումնարանին տպեալ ծրագիրը։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ
Բերա 6/19 Օգոստոս 1907 4—10

ԵՓՐԱՏ ԳՈԼԷՋ ԽԱՐԲԵՐԻ

Եփրատ Գոլէջը քառորդ դարէ մը ի վեր հաստատուած է, և Ամերիկեան գոլէճներու հաւասար ծրագրով և երկրին պահանջներուն համաձայն կրթութիւն մը կուտայ երկսեռ ուսանողաց։

Ունի ճոխ գրատուն մը և բնագիտական ու բնապատմական գործիքներու հաւաքածուներ։

Ցառաջիկայ շրջանը կսկսի Սեպտ. 11, 1907ին։

Աշակերտներէն տարեկան, իրենց կարգին համեմատ 40-200 ղրշ. թոշակ և կերակուրի, լուսացքի, բաղնիքի ևն, ծախքերու համար 7 ոսկի կը պահանջուի։

Այս դրամին կէսը գոյրոց մանելու ատեն և մնացածը Բ. շրջանին սկիզբը վճարելու են։

Ագքատիկ ուսանողներ գոյրոցի արտեսանացին մէջ օրուան մէկ մասը աշխատելով արտեսա մը տրուիլէ գան իրենց գպրոցական ծախքն ալ կրնան հոգիանել։

Հաստատութեան բժիշկը ձրի կը դարմանէ բոլոր աշակերտները։

Ամէն նոր եկող աշակերտ բարի վարուց համար հաստատութեան ծանօթ և վստահելի անձնաւորութիւններէն մէկէն վկայական մը ունենալու է։

4—3

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊՐՈՒՍԱ (Սեհ Պուրի)

Այս տարի նորանոր կարգադրութիւններ եղած են սոյն վարժարանը Պրուսայի կրթական լաւագոյն հաստատութիւնն ընելու համար։ Ամերիկայի և Հայ ուսուցչութիւնները ընտրեալ խումբի մը պիտի աշխատակցի նաեւ Զուիցերաստանի մը, որ պիտի ստանձնէ Ֆրանսերէնի և դաշնակի դասերը։ Աշակերտները անկողին և բաղնիքի պիտոյք իրենց հետ բերելու են։ Դպրոցը կը վերաբացուի Սեպտ. 4ին։ Գիշերօթիկներու տարեթաղանի է 12 ոսկի Օսմ. կէսը կանխիկ, կէսն ալ երկրորդ շրջանին սկիզբը վճարելի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ անոր էնտէն։

ՄԷՆ ՓԱՆՈՒՐ
Կ. Պոլիս Պայազը Հասա
3—3

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՄԱՂՆԻՍԱ

Վարժարանիս ուսուցիչները Մարսուանու Անարիոյիս Դպրեվնին յաւադոյն շրջանաւարտներէն առնուած են, և լայար պաշտօնեաները ծանրագրուիս և օրինակելի մարդիկ են։ Վարժարանը ճշմարիտ տուն մը է, ամէն կերպով նպատակայարմար, օդառատ և բնագծակ, ուսուցչաց և տրծառու հոր մը և մօր մը գգուանքից և սնոմիական հսկողութեան տակ։

Կ՚ուսուցուին Թրքերէն, Անգլիերէն, Հայերէն և Գաղիերէն լեզուները։ Զանազան երաժշտութիւնը պարտաւորիչ է, իսկ գործիքով պայմանաւոր։ Վարժարանիս տարեշրջանը կը սկսի Սեպ. 1/14ին. և կ՚աւարտի Յունիս 1/14ին։ Տարեմուտին է ցորկոթիւններու համար 2 Օսմ. ոսկի, մէկը կանխիկ վճարելի, միւսը երկրորդ շրջանին սկիզբը, իսկ գիշերօթիկներու տարեթաղանի է 14 օսմ. ոսկի, կէսը կանխիկ և միւս կէսը երկրորդ շրջանին սկիզբը վճարելի։ Բոլոր վճարումները կանխիկ են, միայն բացառութիւն է անոնց որ Տեսչէնն հետ մասնաւոր կարգադրութիւն մը բրած են։ Աւելի ծանօթութեանց և կարգադրութեանց համար պէտք է դիմել վարժարանիս Տեսչին։

Sailors' Home, SMYRNA
3—3

ՄԱԼԻԼ ՆԷՋԱՐԻԹ ՃԷԼԻԼԻՍԻՆԷՆ

Թարգիսաա թաղրիպէն 2:00 ղրշ սրսա սէրմէնիտէ Նամիէմամ սէյիրմէն Էնտիէսիպէյ 120 ղրշ մրգտարը իբի ղրիա ամչապ պէնտար օղան Նամիէմամ մահալ։

Եէնի Գարաւսա եէնի Եարբլան մէվղիի արգասրնտա 93 մէթրօ արսա։

Եէնի Գարաւսա Գարանթինանէ իլէ կէօմրիւք իթիթիալենէքի գանվէխանէ պէյիթնէ գանվէխանէ արսար։

Գուսմգարսա սթասիօնրնտա վէ սթասիոն մէյտանրնտա 77 մէթրօ 61 սանթիմ արսա։

Գուսմգարսա Թաշճրար սոգաղրնտա վէ շրմէնտիֆիր խաթթը իլէ մէյհանէ պէյնիրնէ 50 մէթրօ արսա։

Գուսմգարսա շրմէնտիֆիր խաթթը իսքէլէ ճէլիթիին իճբուզէն շրմէնտիֆիր խարէսէնճէ մուգաւատմա եարբրմէշ տիվար պէյնիրնէ 4 մէթրօ 7 սանթիմ արսա։

Լանգատտա պօսթանար էօնինէ վէ շրմէնտիֆիր խաթթը պէյնիրնէ 5294 մէթրօ պօսթան։

Պաղլատէ մէվգը վէ մրգտարը մուհարբէր մահալլէր թէդարրուր իտէնէք պէտէի լիրա 100 ղրուշ հիսարդրա խաթիգիա օլընմագ իւզրէ վէ սէնէի հալիկ թէշրիրը սանիխինին Յինճիա ճուսանա էրմէսի կիւնիւ գարարատէպի չէքիլիպ, մահը մէգբիրբն 19ընճը կիւնիւ իհտիէսի իճրա գընընմագ իւզրէ միւզայեէպէ գէօնդրրընտան, թաղիպ օլանարքն թէէմինաթ ազէլէրինի միւսթահսրպէն Մաղիյէ Խազինէի ճէլիլէսինէ Ակաք վէ Բուսուսմաթ խարբէի ուսմանիյէսինէ միւրաճաաթ էդէմլէրի իլան օլընբր։

13 Ագոստոս 323

Ատանա վիլայէթի տահիրինէ Համիտիյէ գաղասընդն սէնէի հալիբ բանուգ վէ սիսամ ագորը իչուն Թէմմուզրն 20ինճի կիւնինէ Ագրսթոսրն 15ինէ գատար միւզայէտ վէ չէհրի մէկզիրին 16ինճը կիւնինէ Իյլուլրն 10ինճը կիւնինէ գատար ինալ վէ Հալէպ վիլայէթի տահիրինէ Անթակիա գաղասը զէյթուն ագարրնա Ագրսթոսրն նինալէթինէ գատար միւզայէտ վէ Իյլուլրն 15ինէ գատար ինալ միւտէթլէրի թային գընընմրշ օլարրընտան պուտարա թաղիպ օլանարքն մահալլէրինէ վէ հարսոս Մաղիյէ Խազինէի ճէլիլէսինէ Ակաք վէ Բուսուսմաթ խարբէի ուսմանիյէսինէ միւրաճաաթ էդէմլէրի։

15 Ագրսթոս 323

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Հայուհեաց Վարժարանի նպատակն է Հայ աղջիկներուն տալ լուրջ դաստիարակութիւն մը՝ զարգացած և բարեկիրթ տնտիկինի, և դաստիարակութեան գործին օժանդակներ պատրաստելու համար։ Վարժարանին տեսչութիւնը աշակերտուհիներուն ֆիզիքական, իմացական և բարոյական զարգացումը միշտ խղճամիտ հոգածութեամբ առաջիկայ ի՛նչ։ Բեկի և Ամերիկացի 12 ուսուցչուհիներ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը կ՚ուսանէ Հայ., Անգլ., Թուրք. և Ֆրանս. լեզուները, ինչպէս նաեւ բնական, խմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մնացեալ կարուձի մը կ՚ուսանէ ձեւագիտութեան, կարի և ձեռագործի դասերը։ Գիշերօթիկներու տարեթաղանի է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է հատուցանել տարեշրջանին սկիզբը և կէսը Մենդեան արձակուրդին։ Դասակ։ և երգեհնի համար կը պահանջուի 5, 3 և 2½ օսմ. ոսկի, դասատուութեան թիւն համեմատ։ Վարժարանին յատուկ միակ տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 11ին (Ն. Տ.), Դ. իրիկուրը։

Աւելի տեղեկութեանց համար խնդրել վարժարանին յայտագիրը կամ դիմել Մր. Բիրի, Պայազը Հասա. Կ. Պոլիս, կամ գրել Տր. Ս. Էֆ. Գալաճեանի, Առենապետ Խնամակալութեան Ատարազար։ 15—7

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԲԱՆԱՑ ԱՊՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Առաջին այցելութիւնը ԶՐԻ Է

Ծննդական և արբոթիտեան գործարաններու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՌԼՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

գիտական վերջին նորութեանց չնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակային, հիմնապէս կը բժշկէ արբոթիտեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակ հիւանդներ, և մասնաւոր դժուարամիզութիւնը։

Ամեն օր. կեսօրեն վերջ, բաց ի կիրակի օրեն, կը գտնուի Պահնէ-Գարու շարարավանտ Հանի Պէհիրի անկիւնը թիւ 18, Մեհմատքեան-Պիանճի Դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի 50—6

ՍՔԱՄՊՕԼ ՎԷԶՆԷՖԻԼԷՐՏԷ

480 ՂՐՇ.

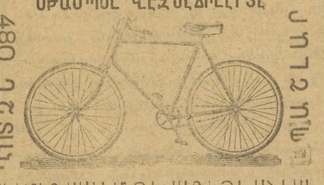

ՄԷՆԹԷՍ ՍԱԼԻՄ ԹԻՃԱՐ ԷԹԹԱԼԷՍԻ

Կէօրիւէն արզու վէ բաղդէթէ պինանէն Ամէրիգամանը Ղարիի ֆապրիգասընա սիրարբլա չօսէ վէ բարքէ եղլամա մախսուս օլմագ ի՛ր գրէ իսկ թիպիրլիսպ ճէլգ էյլէրիկիմ վէյօսիրթի մաքինալարը զայէթ սաղլամ վէ հէր պիր բարչա վէ էտէվթիրնին մէվճուտ վէ էվէնէյէթի ճիէնթիմտէն պիրճիսմէ վէյօսիրթի մաքինալարընա փահդ պուլունտուղընտան վէ պէտէյինին թէսվիյէսինի հէր քէսին քէնտինի էլվէրիպիլէճէք տէրէճէտ թագրիթի իլէ տէթէկիլթիր միմքինէ իրայէ խիլէճէյինտէն, միւլթէրիրնը քիրամտը տիկիր թագրիթի իլէ մուամէլէ իսէր մաղազա վէ վասրիմարընա այրը այրը ֆիգգ վէրմէկէք իւզրէ, իսթիֆատէպինի սաբզու պրայուրան զէվմիրն պիր տէֆա մաղազամրդա թէչրիբի պուլուրմասընը քէմալը մաքինէրէլէ իլան էդէրիմ։

Տիբիր մաքինասրդա կրամօֆօն մաքինասարը պարատէքլի չէրսիթի իլէ մուամէլէ իսէրիր։ Թաշրատան սիպարը։ տաճի գապալ ալնըբր։ 3—10

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Հայուհեաց Վարժարանի նպատակն է Հայ աղջիկներուն տալ լուրջ դաստիարակութիւն մը՝ զարգացած և բարեկիրթ տնտիկինի, և դաստիարակութեան գործին օժանդակներ պատրաստելու համար։ Վարժարանին տեսչութիւնը աշակերտուհիներուն ֆիզիքական, իմացական և բարոյական զարգացումը միշտ խղճամիտ հոգածութեամբ առաջիկայ ի՛նչ։ Բեկի և Ամերիկացի 12 ուսուցչուհիներ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը կ՚ուսանէ Հայ., Անգլ., Թուրք. և Ֆրանս. լեզուները, ինչպէս նաեւ բնական, խմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մնացեալ կարուձի մը կ՚ուսանէ ձեւագիտութեան, կարի և ձեռագործի դասերը։ Գիշերօթիկներու տարեթաղանի է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է հատուցանել տարեշրջանին սկիզբը և կէսը Մենդեան արձակուրդին։ Դասակ։ և երգեհնի համար կը պահանջուի 5, 3 և 2½ օսմ. ոսկի, դասատուութեան թիւն համեմատ։ Վարժարանին յատուկ միակ տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 11ին (Ն. Տ.), Դ. իրիկուրը։

Աւելի տեղեկութեանց համար խնդրել վարժարանին յայտագիրը կամ դիմել Մր. Բիրի, Պայազը Հասա. Կ. Պոլիս, կամ գրել Տր. Ս. Էֆ. Գալաճեանի, Առենապետ Խնամակալութեան Ատարազար։ 15—7

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԲԱՆԱՑ ԱՊՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Առաջին այցելութիւնը ԶՐԻ Է

Ծննդական և արբոթիտեան գործարաններու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՌԼՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

գիտական վերջին նորութեանց չնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակային, հիմնապէս կը բժշկէ արբոթիտեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակ հիւանդներ, և մասնաւոր դժուարամիզութիւնը։

Ամեն օր. կեսօրեն վերջ, բաց ի կիրակի օրեն, կը գտնուի Պահնէ-Գարու շարարավանտ Հանի Պէհիրի անկիւնը թիւ 18, Մեհմատքեան-Պիանճի Դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի 50—6

ԱՄԷՆԷՆ ԿՈՏԱՐԵԼԱԳԻՐՈՒԱԾ ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԻՏ ԴԻՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՄԷՆ ԴԻՍԱՒՈՐԻՉ ԱՆՁՈՒՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ՈՍԿԻ ԱՐԾԱԹԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Կ՚ուզէք ճիշդ, անփոփոխ կերպով ճիշդ ժամը ունենալ։ Կ՚ուզէք միամգամ ընդ միշտ ազատիլ աւելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու առթած տաղտուկներէն և յուսախաբութիւններէն։ Բացարձակապէս պէտք է նրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը չահած է՝ շնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենաերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գրուելով սոյն ժամացոյցը ճշգրտութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր գեղացանկ բանուածքով, իր հրաշալի տեւականութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցուած յատկութիւններով կը մնայ ամենէն կարգապահ ու հետեւաբար գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն սեպհականեալ կը մնայ։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պատիւաբեր ապացոյցները կ՚ընծայեն գիտական մարմիններ, նաւատորմիղներու հրամանատարներ և սպայակոյտեր, բեւեռային արշաւախումբեր, երկաթուղեաց ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և առանձրաբերաբար ընդունած են Լոնժին ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելու թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր համբաւը նուիրագործող վարձատրութիւնք բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բաւէ յիշել մի քանին.

ԱՆՎԷՐՍ.— Պատուոյ մեծ վկայագիր 1885
ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւրիի 1899
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1889
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1900։
ԺԸՆԷՎ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւրիի 1896
ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906
ՊՐԻՍՍԷԼ.— Մեծ մրցանակ 1897
եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Մահմազաթբար փողոց թիւ 44, Մեծ-Նուվայ

18—30

Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուներուն մէջ

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ ամենագեղեցիկ և ամենանոր մթերք մը ոսկի շղթաներու և գոտիներնոց, ինչպէս մատանիներ, քարեր, օղեր, ապարանջաններ, եւն. եւն.։ Ճաշնարարութիւնք ևս կ՚ընդունուին։

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՔԵՐՑ

ԱՆԱՐԱՏ ՅԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի Բերա, Զեհմի փողոց

Վարժարանիս նպատակն է ընծայել հասարակութեան այնպիսի օրիորդներ որ հիմնական դաստիարակութեան մը չնորհիւ կարենան ընտանեկան բարեկեցութիւնը ապահովել։

Իր ուսուցման նիւթերն են։

Ա. Կրօնք և բարոյականի սկզբունքներ։

Բ. Լեզուներ. պարտաւորիչ Հայ. և Գաղ. ազատ Թրքերէն, Գերմաներէն, Իտալերէն։

Գ. Գիտութիւն, բնական, պատմական, անտեսական։

Դ. Ձեռագործ, այլ և այլ ասեղնագործութիւններ, կար, ձեւագիտութիւն, գծագրութիւն, Ջրաներկ։

Վարժարանս կ՚ընդունի գիշերօթիկ կիսագիշերեայ և ցերեկեայ աշակերտուհիներ որք կը վայելեն խղճամիտ հսկողութիւն իրենց բարոյական և ֆիզիքական զարգացման համար։

Վարժարանս իր առաջիկայ ուսումնական տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 3ին նոր դիւրաւոյց մեթոտներով։

Նորաձեւ աշակերտուհիներ կրնան արձանագրուիլ Օգոստոս 27 էն սկսեալ ամէն օր, մինչև կէս օր։

Վարժարանիս ճիւղերը Սամաթիա, Գալաթիա (Բէյքմէճ Թարլասը) և Բանկալթի (Մեծ Պողոտային վրայ) պիտի բացուին Սեպտեմբեր 3ին. իւրաքանչիւրին վարչութեան կարելի է դիմել Օգոստոս 30էն սկսեալ ամէն օր մինչև կէս օր։

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
2—5

ՓԱԼԱԳԱՆԵԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Կ. Պոլիս, Գասբրգիւղ. Մէօնիւրսոր Նասսէխի

ՇԲԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Մասնագէտ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու ձեռամբ, տոմարային տարիներէ և գիտական անհրաժեշտ նիւթերէն զատ, հիմնական միջոցներ կատարելու Հայերէն, Օսմաներէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, և Գերմաներէն լեզուները՝ հանդերձ խօսակցութեամբ (բրաթ